NATIONAL LIBRARY
CANADA
BIBLIOTHEQUE NATIONALE
APR 19 1968

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi”
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe,
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere,
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.
WEDNESDAY JANUARY 10, 1968

LATVIJA
AMERIKĀ

3. N-RS. TREŠDIENA, 1968. GADA 10. JANVĀRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi.”
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121.
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647.
U.S.A., tālrunis 486—8975

Tris kontinentu jaunieši vienā skolā

DIVI ZĒNI UN VIENA MEITENE PĒRNĀ RUDENĪ DEVĀS NO KANADAS UZ MINSTERES LATVIEŠU ĢIMNAZIJU VĀCIJĀ

Ja pārdomājam, kas aizvadītajā gadā Ziemeļamerikas latviešu dzīvē uzskatāms par notikumu, kam piekrīt lielāka nozīme visu svešuma latviešu dzīvē un centienos, liekas, ka viens no tādiem ir fakts, ka beidzot šī kontinenta trimdinieki sākuši izprast vienīgās pilnā kursa latviešu ģimnazijas Minsterē svētību mūsu nacionālajos uzdevumos. Līdz šim ģimnazijai gan it atsaucīgi ziedoja, lai tā varētu pastāvēt un darboties, bet pavisam rets bija gadījums, kad kāds jaunietis no Ziemeļamerikas devās uz Minsteri, lai šai ģimnazijā arī mācītos. Bija iespaids, ka par ģimnazijas darbību valda aplami ieskati, jā — pat aizspriedumi, un tas liecināja, ka šī kontinenta tautieši ļoti maz informēti par šo trimdas latviešu augstāko mācības iestādi, kuŗas izsniegtie diplomi ir visur atzīti un dod iespēju iestāties jebkuŗā universitātē. Aizvadītajā vasarā, liekas, iestājies pozitīvs pagrieziens, jo uz Vāciju devās 4 jaunieši no Ziemeļamerikas, lai mācītos vismaz vienu gadu Minsteres ģimnazijā un papildinātu zināšanas latviskajos priekšmetos un reizē arī apgūtu vācu valodu. Iespējams, ka pie šī pagrieziena „vainīgs' tas, ka divi Minsteres ģimnazijas absolventi — māsa un brālis Sausiņi no Zviedrijas — iestājās Otavas universitātē, tā apliecinot latviešu ģimnazijas beigšanas diploma *pilnvērtīgumu*. Tikpat labi tomēr iespējams, ka beidzot arī Ziemeļamerikas latvieši izpratuši vienīgās mūsu pilnā kursa ģimnazijas nozīmi un lielo svētību mūsu svešuma dzīves nacionālajos centienos.

Jau vasarā gleznotājs J. Zuntaks nejaušā tikšanās reizē pačukstēja, ka torontiete Lolita Kalniņa atrodoties Vācijā un, ļoti iespējams, vienu gadu mācīsies Minsteres ģimnazijā. Tobrīd lieta vēl nebija izšķirta, ja tā var teikt, bet nedaudz vēlāk, kad ģimnazija 11. septembrī uzsāka mācības, šī ziņa guva apstiprinājumu: 17 gadu vecā Lolita Kalniņa bija uzņemta ģimnazijas pēdējā — 5. klasē, lai iegūtu šīs latviešu skolas gatavības apliecību. Tā viņa bija uz laiku atgriezusies zemē, kuŗā sākusi dzīves gaitas, jo dzimusi Dīpholcā. No Vācijas viņa gan nekā neatcerējās, jo jau 3 mēnešu vecumā ieradās Kanadā.

Vai jāstāsta, kas ir Lolita Kalniņa? Liekas, Toronto latviešiem viņa labi pazīstama, jo bez cita bija arī viena no teicamākajām jaunās paaudzes vieglatlētēm. Tautiešiem citās pilsētās tomēr būs mazāk zināms par šo čaklo, simpatisko, izskatīgo un pār visu — nacionālo meiteni. Lai tādēļ mazliet par viņu pastāstīts.

Tikai no gleznotāja J. Zuntaka dzirdot, ka Lolita Kalniņa atrodas Vācijā, avīžniekam atplaiksnīja apziņa: patiešām, kopš TLTA ģimnazijas izlaiduma akta viņa Toronto nav redzēta — nedz sporta sacīkstēs, kuŗās nekad neiztrūka, nedz citur. Un reizē ar to atmiņā atainojās TLTA sestdienas ģimnazijas 11. izlaiduma akts pērnā gada 27. maijā Sv. Andreja baznīcas zālē, kad Lolita Kalniņa bija redzēta pēdējo reizi. Skolas izlaiduma aktā viņa nolasīja labi izstrādātu referātu „Daugava — Latvijas likteņupe”, piedaloties visiem absolventiem ar runātiem iestarpinājumiem. Lolita Kalniņa pabeidza ģimnaziju ar 100% atzīmi, iegūstot 1. godalgu kopā ar trim klases biedriem, bez tam arī rakstnieces Birutas Senkēvičas tradicionālo balvu par labākajām zināšanām latviešu valodā un latviskāko stāju. TLTA ģimnazijā gūtās zināšanas latviskajos priekšmetos izrādījās pietiekamas, lai dotu iespēju iestāties Minsteres latviešu ģimnazijas pēdējā klasē.

Kā vienmēr līdzīgos gadījumos, interesants bija jautājums, kas viņu mudinājis pabeigt arī latviešu ģimnaziju Minsterē. Tā kā Lolita Kalniņa jau atradās Vācijā, personīga intervija vairs nebija iespējama. Atlika vienīgi pacelt tālruņa klausuli un zvanīt meitenes mātei, lai iegūtu interviju par meitas gaitām un nodomiem. Telefoniskā saruna kļuva visai gaŗa, jo nācās dzirdēt neparastu stāstu.

„Drīz pēc TLTA ģimnazijas pabeigšanas Lolita devās uz Vāciju,” atklāja Marga Kalniņa. „Viņai aizbraucot, nebija nekādas runas, pat ne klusākā nodoma par mācīšanos Minsteres ģimnazijā, tādēļ biju ļoti pārsteigta, kad kādā vēstulē lasīju par šo viņas nodomu. Faktiski Lolita aizbrauca uz Vāciju, lai mazliet iepazītos ar zemi, kuŗā dzimusi, un pavadītu vasaru pie manas māsas Vesthovenā. Viņai iepatikās Vācijas latvieši, sevišķi to dzīves veids. Drīz vien viņa jau sāka

(Nobeigums 4. lpp.)

GADU MIJA TORONTO

Ne ar lielgabalu šāvieniem un raķetēm, bet ar šampanieša pudeļu paukšķiem, dziesmām un dejām Toronto latviešu saime sagaidīja jauno gadu. Latviešu namā, tāpat uzpostajā DV Toronto nodaļas namā visas vietas Jaungada sagaidīšanas ballēs bija aizņemtas līdz pēdējai iespējai. Apakšējie uzņēmumi rāda jautro iedejošanu jaunajā gadā DV Toronto nodaļas namā. Augšā pa kreisi: Tieši gadu mijā vecajam gadam (K. Jēkabsons) atlika tikai greizi noskatīties un kapitulēt jaunā gada priekšā, kad graciozās kustībās zālē parādījās Austrālijas viešņa Maruta Airesa no Adelaides. — Augšā pa labi: Kanadas DV valdes priekšsēdis E. Krūka ar valsi jaunajā gadā „iegriež” Ziemeļkalifornijas vanadžu kopas priekšnieci Irīnu Blāķi no Sakramento. — Vidū pa labi: Jaungada suvenīrus — balonus un lentes „iegādājas” torontiete Baņuta Pīlādze, kāpņu vietā izlietojot sava vīra Alfona pleču, kas savukārt stāv uz krēsla; gandrīz vai cirka žonglēšanas akts! — Apakšā pa kreisi: „Ko nesīs jaunais gads?” Deju starpbrīdī, raugoties uz galdiņa degošās sveces liesmā, šo jautājumu risina rosīgā Dižranča un DV teātŗa Kanadā darbiniece Anna Briede. — Apakšā pa labi: Toronto vanadzes Aina Puriņa (pa kreisi) un Margrieta Dumpe ar balles laikā svinā izlietajām laimēm pētī uz sienas ēnu siluetus: „Lidmašīna un kuģis, laikam ceļojums jaunajā gadā uz dziesmu svētkiem Eiropā...” Vērotāji no malas gan saskatīja visu ko citu, ko nu katram uzbūra fantazija.

Foto: Liģers

Jānis Peniķis

Par „jauno liberālismu” un salmu vīriem

Par vecajiem krievu emigrantiem, kas Krieviju atstāja 1917. gada revolūcijas laikā, dažreiz mēdz ironizēt, ka 50 gadu laikā viņi nekā nav aizmirsuši un — nekā nav mācījušies. Pesimistiskos brīžos to pašu teicienu gribas attiecināt arī uz latviešu trimdas sabiedrību vai vismaz lielu mūsu sabiedrības daļu. Mūsu runas un raksti ir piebārstīti klišejām — par mums nodarītām pārestībām, netaisnībām un ciešanām, par mūsu čaklumu un panākumiem, par Baltijas valstu iztirgošanu, par komūnisma nemainīgo dabu u.t.t., ar klišejām, kuŗas dzirdot, mēs automatiski ceļamies kājās un uzliekam svinīgu sejas izteiksmi. Mūsu politiskajā domāšanā joprojām dominē — gan drusku mazāk nekā agrāk — tas, ko varētu saukt par „zviedru kompleksu”: gan jau zviedri (vai angļi, vai amerikāņi) nāks mūs izglābt un atbrīvot, ja tikai mēs viņiem pierādīsim, ka esam veca kultūras tauta un piederam patiesībā pie Rietumiem, nevis Austrumiem.

Bet šī ir tikai stāsta viena puse; otra ir tā, ka latviešu trimdas sabiedrība gan nekā daudz nav aizmirsusi (kaut arī tās kollektīvā atmiņa dažos jautājumos kļuvusi krietni neprecīza), bet tomēr šo to jaunu mācījusies. Vismaz daļa mūsu sabiedrības sākusi atskārst, ka stāsti par mums nodarītajām pārestībām un ciešanām nespēj aizkustināt to mistisko „pasaules sirdsapziņu”, uz kuŗu mēs tik daudz esam paļāvušies. Vismaz daļa mūsu sabiedrības atkal sāk vērot notikumus un tendences Baltijas valstīs un pašā Pad. savienībā — ar atzinumu, ka Latvijas liktenis tomēr izšķirsies Austrumeiropā, nevis Ziemeļamerikā. Par zināmu progresu mūsu politiskajā domāšanā pat var uzskatīt to, ka mēs cittautu politiķiem vairs nedāvinām tautiskas lellītes vai Rīgas torņu gleznojumus, bet gatavojamies pasniegt sudraba medaļas pieclatnieka atveidā. Tādu balvu vismaz var piekārt pie pulksteņa ķēdes, ko grūti izdarīt ar lellīti vai gleznu.

Pats galvenais panākums mūsu politiskajā domāšanā tomēr ir tas, ka pēdējos gados esam sākuši mazliet debatēt savā starpā par tematiem, kuŗu cilāšanu vēl nesen uzskatīja par „tautas vienības graušanu”, ja ne pat par „nodevību”. Pie tādiem tematiem pieder jautājumi par apstākļu maiņu Pad. savienībā, par kultūras un citiem sakariem ar latviešu tautu okupētajā Latvijā un par trimdas latviešu attieksmēm ar Latviju vispār.

Šādā sakarā apsveicams Dr. Laimoņa Streipa nodoms uzsākt diskusijas par šiem jautājumiem ar ievadrakstu „Latviešu sabiedrības jaunais liberālisms” šī laikraksta 13. decembŗa numurā. Jāpieņem vismaz, ka uzsākt debates būs bijis Dr. Streipa nodoms, jo citādi viņš, droši vien, nebūtu savai diskusijai izvēlējies to metodi, kuŗa rakstā lietota. Šo metodi, kuŗu Dr. Streips lieto asprātīgi un veiksmīgi un kuŗa politiķiem un rētoriķiem bijusi pazīstama kopš neminamiem laikiem, parasti apzīmē par „salmu vīra” vai „karikatūras” metodi. Tā ir ļoti vienkārša un bieži vien gluži iedarbīga, ja to ciešāk neaplūko. Dr. Streipa ievadraksta gadījumā recepte šāda: paņem salmu kūlīti, apvelc tam iesarkanas drēbes un uzkar uzrakstu „Latviešu jaunais liberālisms'. Sarkanā krāsa un uzraksts „liberālis” daudziem latviešu lasītājiem jau tūdaļ padara skaidru, ar kādu pretinieku te darīšana. Pēc tam autors ar dažiem veikliem triecieniem šo salmu vīru sadauza lupatās. Autora tezes atkal uzvarējušas.

Šī raksta nolūks ir aplūkot mazliet tuvāk to, ko Dr. Streips savā rakstā apzīmē par latviešu „jauno liberāļu” argumentāciju. Liberāļi apgalvojot, ka Latvijā „krietni uzlabojies saimnieciskais stāvoklis” un noticis zināms technoloģijas progress. Šos apgalvojumus Dr. Streips arī nemaz neapstrīd; tātad, tie nav tikai liberāļu apgalvojumi, bet arī paša Dr. Streipa uzskati. Viņš tikai norāda, ka brīva Latvija būtu „tikusi vismaz tikpat tālu, ja ne tālāk”. Lieliski! Bet nav gan dzirdēts, ka kāds trimdas latvietis — vienalga, „liberālis” vai „konservātīvais” — būtu nopietni par to šaubījies.

Tālāk, liberāļi apgalvojot, ka „komūnisms vispār ir mainījies, kļuvis daudz liberālāks'. Uz to Dr. Streips atbild ar skaidru nē. (Te gan, laikam, autors nav domājis „komūnismu”, bet Pad. savienības režīma metodes un mērķus). Un, protams, viņam taisnība. Ir gluži muļķīgi runāt par kādu liberālizēšanos Pad. savienībā. Bet NAV muļķīgi runāt par notikumiem, kas saistās ar krievu rakstniekiem Siņavski un Danielu, kā arī faktu, ka režīms nespēja pilnīgi apspiest „sacelšanos” padomju rakstnieku savienībā. NAV muļķīgi runāt par faktu, ka režīms jūtas spiests eksperimentēt ar brīvā tirgus principu dažos saimniecības sektoros. NAV muļķīgi runāt par faktu, ka pēdējo 5 gadu laikā Pad. savienība nav varējusi piespiest Rumāniju sekot saviem saimnieciskās un militārās integrācijas plāniem. Un tā joprojām. Šie fakti nenozīmē, ka kompartijas vadoņi savas devīgās sirds dēļ nolēmuši liberālizēties. Tie nozīmē gan to, ka mums nav lētticīgi jāpieņem pašu kompartijas vadoņu lielīšanās, ka viņu valstībā viss ir zem pilnīgas kontroles, ka viņu rīcībā ir visas varenības un gudrības atslēgas.

Vēl tālāk: liberāļi sakot, ka „sakari ar latviešu tautu jāuztur un jāpaplašina”. Dr. Streips, acīm redzot, nav izšķīries, kā uz šo argumentu reaģēt. Vispirms viņš saka: „Ar šo argumentu nevar strīdēties”, bet tad turpinājumā dara tieši to, ko „nevar” darīt. „Jaunie liberāļi,” raksta Dr. Streips, „tomēr aizmirst vienu kardinālu faktu: Latvija ir cietums, bet tās sabiedrība tā kontrolēta, ka plaši sakari iespējami tikai tādā veidā, kā Latvijas pašreizējie valdnieki tos atļauj; un tad sakari kalpos tikai viņiem.” Bet — kādēļ Dr. Streips domā, ka jaunie liberāļi (kas viņi arī būtu) aizmirst šo faktu? Neapšaubāmi, Latvija ir cietums, bet arī ar cietumniekiem iespējami sakari — ar un bez cietumsargu zināšanas. Un kas apgalvo, ka iespējami „plaši” sakari? Dr. Streips turpina: „Mēs kļūdāmies, domājot, ka ar amatierisku pieeju varam sacensties ar profesionāļiem viņā pusē.” Gluži pareizi! Bet kādēļ tad mūsu pieejai jābūt amatieriskai? Tiesa gan, ka mūsu līdzekļi ir ierobežoti, bet tas nenozīmē, ka mūsu metodēm jābūt amatieriskām.

Dr. Streips saista vēl divus citus argumentus ar „jauno liberāļu” vārdu. ka jāpavairo apciemojumi uz Latviju un ka jāstiprina kultūras apmaiņa ar Latviju. Uz pirmo Dr. Streips atbild, ka „jāizšķiŗ tie ļaudis, kas ar labi pārdomātu rīcību tautas pretestības garu palielina”, no parastajiem tūristiem, kas nekā laba nepanāk. Uz argumentu, ka jāpastiprina kultūras apmaiņa, Dr. Streips atbild: „Noteikti”. Viņš piebilst vienīgi, ka komūnistu propagandas ražojumi izmantojami, tiem „līdzās stādot mums tik labi zināmo patiesību”. Atkal trāpīgi teikts! Var vienīgi aplaudēt Dr. Streipa pasvītrojumam, ka „LABI INFORMĒTAI SABIEDRĪBAI var nodot visu, kas nāk no turienes”, un ka „sabiedrību ar savu noteiktu

(Nobeigums 5. lpp.)

Sarkanā flote ieperinājusies Vidusjūrā

Aizvadītā gada notikumi rāda, ka pasaule atradusies it kā uz pulveŗa mucas. Ja šāgada notikumi risināsies līdzīgā saspriegumā, nav šaubu, ka stāvoklis nemainīsies. No pasaules lielvalstīm Pad. savienība centusies izvirzīties miera eņģeļa lomā, bet šis eņģelis bija ļoti divkosīgs. Nemitīgi runājot par miera uzturēšanu pasaulē, Kremlis tomēr nekad un nekur nav izrādījis nopietnu gribu kaŗa draudus mazināt. Protams, Maskava nav ieinteresēta vispārējā pasaules kaŗā, kuŗā varētu aiziet bojā arī pati sarkanā imperija, bet, netiekot pašai ierautai atklātā cīņā, tā labprāt vēlas lokālos kaŗus uzturēt un pat jaunus izraisīt.

Atskatoties uz 1967. gada saspīlētību, asiņaino kaŗu Vietnamā, zibeņkaŗu vasaras vidū Vidējos austrumos un gandrīz uz kaŗa sliekšņa nokļuvušo Kipras salu gada pēdējā posmā, redzam, ka lielākā stratēģiskā ieguvēja tomēr bijusi Pad. savienība, kas beidzot iespiedusies sen kārotajā Vidusjūrā. Jau kopš 18. gadsimta Krievija mēģinājusi gūt ietekmi šai nozīmīgajā jūrā. Tūliņ pēc otra pasaules kaŗa Staļins meklēja bazes sakautās Italijas kolonijās. Par spīti Maskavas centieniem, Vidusjūra tomēr palika neapstrīdama Rietumu „mare nostrum”..

Tagad tā vairs nav. Šobrīd Pad. savienība uztur regulāru Vidusjūras floti, kuŗas stiprumu vērtē uz 50 kuģiem. Pad. flote nav izolēta naidīgos ūdeņos. Kopš Izraēlas kaŗa ar arabiem Pad. savienība lietojusi Sīrijas Latakiju par savu jūras spēku atbalsta punktu, tāpat Ēģiptes ostas Aleksandriju un Portsaīdu. Visas pazīmes rāda, ka līdzīgas iespējas Pad. savienībai var rasties arī līdzšinējā Adenas bazē, jaunajā Dienvidarabijas republikā. Pastāv samērā droši minējumi, ka Maskava iegūs arī Merselkebiru par bazi Alžīrijā.

Ar Alžīrijas neatkarības līgumu Francijai ir tiesības palikt Merselkebirā līdz 1975. gadam, bet tā nolēmusi no šīs bazes izvākties jau divu mēnešu laikā. Ja ievērojam, ka Pad. savienība piedāvājusi plašu militāru palīdzību Alžīrijai un nosūtījusi uz turieni jau savus militāros instruktorus un padomdevējus, tad nav šaubu, ka Alžīrija neliegs zināmas koncesijas. Varas izplešana Vidusjūrā ir pārdomāta Pad. savienības politika. Tās mērķis apkaŗot NATO spēkus, kuŗi šai stratēģiski tik nozīmīgajā jūrā jau stipri vājināti ar Francijas īgnumu pret amerikāņiem, kas Vidusjūrā tur savu 6. floti NATO jūras koridora sardzē. Pad. savienība cenšas atšķirt Rietumeiropu no Dienvidaustrumeiropas, tāpat Eiropu no Afrikas; kad atkal atvērs Suecas kanāli — arī Eiropu no Āzijas. Šīs politikas pēdējais triumfs būtu amerikāņu 6. flotes padzīšana no Vidusjūras. To atklāti pateicis Leonids Brežņevs, valdošā Maskavas figūra komūnistu hierarchijā, kādā runā Čechoslovakijas komūnistiem: „ASV flotei nav nekāda attaisnojuma ilgstoši uzturēties ūdeņos, kas apskalo Dienvideiropas krastus. Ir pienācis laiks ASV 6. flotes atvilkšanai no Vidusjūras.”

Kopš Izraelas un arabu kaŗa situācija Vidusjūrā mainījusies. Ieguvums bijis vienīgi Pad. savienībai, kamēr arabi cīnās paši ar savām grūtībām, bet uzvarētāja Izraēla tagad pati nezina, ko iesākt ar okupētajām arabu territorijām. Tā situācija kļuvusi stratēģiski labvēlīga Pad. savienības uzmācībai. Francijas NATO politika palīdzējusi izolēt alianses dienvidu spārnu. Anglija ar atvilkšanos no Adenas nogriezusi savu Maltas bazi. Kipras krize aprok grieķu un turku attieksmes un iedrošina „neitrālistu” strāvas Turcijā. Arabu un Izraēlas kaŗš bloķēja Suecas kanāli, ierobežojot Rietumeiropas naftas avotus un padarot arabus pilnīgi atkarīgus no Pad. savienības, kuŗa tagad iespiedusies arabu zemēs militāri, politiski un arī saimnieciski.

Maskavas jaunais spiediens beidzot sekmējies apgabalos, kuŗi vienmēr bijuši tās iekārošanas objekts. Ja Brežņevs sasniegtu savus mērķus Vidusjūrā un izspiestu no tās amerikāņu spēkus, sekas būtu neparedzamas, bet katrā ziņā smags Rietumu zaudējums.

Starptautisks apspiedēju nosodījums

Kā ziņots ELTA (Lietuvas atbrīvošanas komitejas izdevums) decembŗa izdevumā, trīs starptautiskas organizācijas protestējušas pret padomju tiranniju okupētajās zemēs. Eiropas kristīgo demokratu apvienība, Starptautiskā zemnieku savienība un Centrālās Viduseiropas sociālistu apvienība sakarā ar Pad. savienības 50 tirannijas gadiem deklarējušas, ka padomju vadoņi nodevuši starptautisko sociālismu, ir ideoloģiski bankrotējuši un nepārtraukti apspiež nekrievu nācijas, kas inkorporētas Pad. savienībā. Starptautiskā zemnieku savienība šai apsūdzībai vēl pievienojusi sociālo netaisnību, pazemojumus, degradāciju un izmantošanu, kas padomju imperijas verdzinātajām tautām, īpaši zemniekiem jāpiedzīvo. Visas trīs organizācijas apliecinājušas ticību eventuālai brīvības ideālu uzvarai padomju okupētajās territorijās.

Vidusskolnieks no Alūksnes brauc kaŗot

Viens no A. Gotharda diviem dēliem, Laimonis Gothards, krita 1944. gada 13. februārī austrumu frontē pie Ostravas. Turpat tuvumā toreiz cīnījās arī tēvs. Otrs dēls tagad dzīvo Melburnā.

Ja kādam mūsu kaŗa vēsturniekam būtu vaļas dažas nedēļas parunāties ar fainomenālās atmiņas īpašnieku A. Gothardu, tad varētu iegūt spīdošus materiālus un sīkas detaļas daudzu lappušu sarakstīšanai. Pēc 1917. gada oktobŗa revolūcijas viņš kopā ar vēl 60 latviešu strēlniekiem nonāca Krievijas latviešu kolonijā Novaja Latvija, kas agrāk saukusies Čachalna. Tā bija pie Volgas teces vidusdaļas starp Cizeraņu un Samaru. Kad mūsu strēlnieki tur ieradās 1917. gada novembrī, krievu boļševiki nelabi postīja šo latviešu koloniju. Mācītājs bija pakārts pie baznīcas durvīm. Latviešu strēlnieki krievus, kaut tie bija lielā pārākumā, padzina, vismaz pagaidām aizkavējot kolonijas tālāku nopostīšanu.

A. Gothards atceras arī iepazīšanos ar pulkvedi O. Kalpaku īsi pirms viņa krišanas 1919. gadā. Pulkvedis, kuŗu jaunais kaŗavīrs sākumā nepazina, pārsteidza A. Gothardu un citus zēnus pie kāršu spēles.

Kaut kur Austrālijā glabājās 27 burtnīcās ietverta A. Gotharda kaŗavīra dienasgrāmata, kuŗas rakstīšana sākta pirms vairāk nekā 50 gadiem. Varam iedomāties šo piezīmju vēsturisko vērtību.

☆

Vecais strēlnieks Ernests Grobiņš ir kaŗa invalids smagā veidā — ar ievainotu roku un kājām, jau pusgadsimta, bet arī 72 gadu vecumā vēl vienmēr iet maizes peļņas darbā būvniecības nozarē. Viņam saglabāti laikrakstu izgriezumi, fotomateriāli un citas vēsturiskas piemiņas no strēlnieku cīņu dienām.

E. Grobiņš latviešu strēlnieku pulkos iegāja 1915. gada augustā 19 gadu vecumā. Jau 1916. gada jūnijā viņu Nāves salā kontūzēja. Toreiz vada komandieris Dombrovskis, kas vēlāk Latvijas neatkarības laikā Rīgā strādāja par ekspresi, lika E. Grobiņam gandrīz vai bezcerīgos apstākļos papildināt municiju. Pavēli izdevās veikt sekmīgi.

Taču smagākos ievainojumus E. Grobiņš guva latviešu strēlnieku pašas pēdējās lielkaujas priekšvakarā 1917. gada 16. janvārī Mangaļu un Skangaļu rajonā, Tīreļpurvā. Viņa priekšnieks bija Egle. Vācieši pārrāva fronti. Krievi bēga. Vācu vienībās šajā frontes sektorā cīnījās galvenokārt bavāriešu spēka vīri ar nāves galvām pie formas tērpiem. Ignorējot bēgošos krievus, latvieši stājās pretī vāciešiem. Eglem bija tikai pistole. Viņš pavēlēja Grobiņam sagādāt šauteni. Grobiņš tuvcīņā atņēma šauteni un patronas vācietim un savu šauteni pasvieda Eglem. Uz latviešiem visniknāk šāva priedē paslēpies vācietis. Drīz sekoja vācu artilerijas viesulis.

„Es esmu ievainots!" iesaucās E. Grobiņš. Granātas šķembas bija trāpījušas viņa roku un kāju. Viņš pats tomēr aizvilkās uz pārsienamo vietu. Tā bija iekārtota teltī, kaut laukā sals sasniedza 25 gradus. E. Grobiņa varonību šajā kaujā vainagoja Juŗa krusts.

Kaut būdams invalids, viņš atkal bija kaŗa laukos Latvijas atbrīvošanas cīņās, kad bija jāstājas pretī Bermonta spēkiem.

Seno stāstu ritumā vecā cīnītāja acis zib un mirdz — visas leģendas atdzīvojas gluži kā šodien.

☆

Tajā veco strēlnieku trijniekā, ar kuŗu sarunājos Melburnā, vietējā sabiedrībā vispazīstamākais vīrs ir Lāčplēša kaŗa ordeņa kavalieris kapteinis Jēkabs Dzenis.

Jā, viņš jau nu gan tiešām redzams visur, kur vien veicams kāds kopīgs darbiņš. Īstenībā J. Dzenis bijis it visur arī tur, kur kādreiz gāja latviešu strēlnieki.

Leitnanta dienesta pakāpē viņš 1. Rīgas strēlnieku pulkam pievienojās jau 1915. gada 13. septembrī, kad formējamajai vienībai bija tikai kādi 5 vai 6 virsnieki. J. Dzenis pieredzēja, ka strēlniekiem pievienojās jauni puiši, kas stingri gribēja kaŗot, bet neatzina nekādas apmācības, sak': „Dodiet tikai šurp šautenes!" Viņa bataljons vēl nebija ne īsti apgādāts, ne apmācīts, kad to jau 1915. gada oktobrī aizsūtīja uz fronti Slokā, jo vācieši bija iebrukuši Kalnciemā un Ķemeros. Vācu uzbrukumu izdevās apturēt, bet tur krita pirmais strēlnieku virsnieks — leitnants Jansons.

Īsti patīkamas atmiņas ir tikai par īsu atvaļinājumu 1916. gada jūlijā Rīgas jūrmalā. Tā paša gada novembrī notika slepenas apmācības plānotajam Ziemsvētku uzbrukumam pret vāciešiem. Kad vienību 1916. gada 20. decembrī no Rīgas aizkomandēja uz Mangaļiem, tad veselu diennakti nācās nogulēt sniegā. Sekoja Ziemsvētku kaujas.

1917. gada septembrī, kad vācieši gatavojās ielenkt visu krievu 12. armiju, strēlnieki atgāja no Rīgas. Bija jāiztur smaga kauja pie Smīziņkroga, Mazās Juglas tuvumā, atturot vācu spēku tālāku virzīšanos vienu dienu un nakti. Sekoja kaujas Līgatnes — Nītaures līnijā.

1917. gada oktobrī J. Dzeni aizkomandēja uz 1. latviešu strēlnieku brigādi par ģenerāļa Penika administrātīvo adjutantu, bet tad viss jau bija tuvu beigām.

J. Dzenis ļoti daudz darījis latviešu veco strēlnieku piemiņas saglabāšanai.

☆

„Ar jums, latviešu vecajiem strēlniekiem, ir gluži tāpat kā mūsu literātūrā ar Raini vai Jāni Jaunsudrabiņu: Latvijas okupanti tos tēvzemē grib paturēt sev, bet mēs, brīvībā esošie, atkal sev," saku saviem trim sarunas biedriem.

Saprotams, ka viņi vienbalsīgi apliecina nepārprotamu piederību šai pusei.

„1917. gada revolūcijas chaoss vienu otru strēlnieku aizvilka savā pusē par gabaliņu maizes," saka E. Grobiņš, norādot: „Vēsture tagad prasa neiespējamus norēķinus — to, lai nepārskatāmā situācijā toreiz viss būtu noritējis tā, kā vēlas miera laika cilvēks ar savu domāšanu. Tas ir par daudz prasīts. Katrs strēlnieks gāja kaŗot tikai par Latviju. Tie bija apstākļi, kas vēlāk dažus strēlniekus izmantoja citu problēmu labā, dodot iemeslu boļševikiem visai tai propagandai, kuŗu tie par strēlniekiem tagad pauž."

J. Dzenis piebilst: „Arī mūsu pašu sabiedriskie darbinieki toreiz aicināja strēlniekus turēties līdz galam ,bet — kādam galam tad īsti šie aicinājumi bija domāti?"

Brīvos un nacionālos latviešus boļševiku stāsti par mūsu strēlniekiem nevar ietekmēt, bet cenšanās šai virzienā okupētajā tēvzemē vēl vienmēr turpinās un pat pastiprinās. Pietiek tomēr runāt kaut vai tikai ar trim vecajiem laviešu strēlniekiem, kā noticis šai gadījumā Melburnā, un runāt brīvos apstākļos, lai atkal atdzīvotos visa tā nacionālā bagātība, kādu latviešu strēlnieki devuši mantojumā 1918. gada 18. novembŗa Latvijai.

Jēkabs Kalējs

LATVIJA AMERIKĀ

3. N-RS. TREŠDIENA, 1968. GADA 10. JANVĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — **Alfrēds Vinčels**, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — **Silvija Ancāne**, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—7902;

Iekšlietu redaktors — **Rūdolfs Norītis** 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborougn, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — **Valdis Teteris**, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226..

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — **Pauls Strante**, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $.4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

Ārona Einfranka dīvainais ieteikums

Toronto laikraksta „The Telegram" korespondents Ārons Einfranks nesen atkal viesojies Latvijā. Par saviem pieredzējumiem Rīgā viņš minētajā laikrakstā raksta:

„Savā viesnīcas istabā ieslēdzu radio un biju pārsteigts, jo no skaļruņa atskanēja Franka Sinatras balss. Tas nevarētu notikt Maskavā, vismaz pagaidām ne.

Rīga atrodas pārāk tālu no Helsinkiem, lai te uztvertu brīvās pasaules televīzijas programmas (kā to ar īpašām antenām dara igauņi), bet Rīgā latvieši ar radio cenšas sev sagādāt diezgan pamatīgu Rietumu mūzikas devu.

Šejienes iedzīvotāji, vismaz šīs zemes 2,3 milj. kopskaita latviešu daļa, ir ļoti rietumnieciski, rakstura vairāk ģermāniski nekā igauņi, kas radniecīgāki skandinaviem, vai lietuvieši, kuŗiem daudz kopīga ar poļiem.

Tāpat kā Igaunijā un Lietuvā, pēc komūnistu mērauklas, veikali arī te ir pilni precēm un netrūkst pat pirmklasīgu ēdienu. Šejienes restorāni un bāri salīdzinājumā ar Maskavu var padarīt dzīvi gandrīz vai patīkamu.

Te mazāk baidās arī no Lielā sarkanā brāļa nekā Maskavā, kaut neviens arī te neiedrošinās izteikt savas domas, ja tās nesakrīt ar partijas sludināto viedokli.

Mašīnas, darba rīki, elektriskie piederumi un tekstilijas ir galvenie Latvijas ražojumi. Rīgā gatavotos radioaparātus var atrast visā Pad. savienībā un arī ārzemēs. Salīdzinājumā ar Latvijas neatkarības laiku komūnistu iekārtā rūpniecība ir ievērojami paplašināta.

No trim Baltijas republikām (tagad padomju sociālistiskās republikas) Latvija ir visvairāk rusificēta. 1940. gadā, pirms padomju varas, 10% Latvijas iedzīvotāju bija krievi. Šodien viņu ir vismaz 26%. Ja ievēro vēl saplūdušos ukraiņus, baltkrievus u. c., tad latviešu skaits Latvijā vairs nepārsniedz 60% no visa iedzīvotāju kopskaita. Latviešu valodu pamazām nostumj malā, kaut latviešu valodā publicēto laikrakstu un grāmatu skaits vēl ir nozīmīgs.

Par spīti visiem nelabvēlīgajiem apstākļiem, arī uz Latviju attiecināms tas pats spriedums kā uz pārējām Baltijas valstīm — dzīve te ir daudz labāka nekā Krievijā. Pieminot relātīvo labklājību, jāpatur tomēr acīs arī patiesība, kuŗu man atgādināja notikums igauņu viesnīcas tūristu bārā. Tajā bija iegriezies kāds somu tūristu pāris un sāka atklāti šķendēties par nožēlojamo dzīvi Igaunijā. Jutos pārsteigts, jo pirms dažām dienām biju iebraucis no Maskavas, un man likās, ka Igaunija pēc krievu galvaspilsētas ir tīrā paradīze.

Savā ziņā taisnība bija somu tūristu pārim, savā ziņā arī man. Pēc krievu un pusāziātu mērauklas, Baltijas republikas ir paradīze, bet, pēc somu un Rietumu mērauklas, te vēl daudz kā dzīvē trūkst. Traģiskākais ir tas, ka Baltijas valstu iedzīvotājiem daudz labāk klātos Rietumu parauga, arī somu parauga demokratiskā iekārtā, nekā iekļautiem rupjajā komūnistu sistēmā.

Un tomēr, kaut mēs sacīto atzītu, patiesība ir tā, ka Baltijas valstis tagad ir neatdalāma Pad. savienības daļa bez jebkādām izredzēm atgūt neatkarību. Katra iespēja uz neatkarību bija pazaudēta Rietumiem sabiedrojoties ar Staļinu cīņā pret vācu nacistiem.

Šobrīd Rietumi nav nostādīti jautājuma priekšā: neatkarību Baltijas telpai, bet gan: kas būtu darāms, lai pastāvošajos apstākļos padarītu baltiešu dzīvi labāku. Rietumiem būtu jāapsveŗ arī tas, kādu spiedienu izdarīt uz Kremli, lai tas dotu Baltijas iedzīvotājiem lielāku autonomiju, lai tie tā varētu sevi pasargāt no kultūras un saimnieciskas nogremdēšanas.

Rietumu valstīm vajadzētu apzināties, ka tagad pienācis īstais laiks vienreiz par visām reizēm atzīt to, ka Baltijas valstis ir daļa no Pad. savienības. Šī fakta diplomātiskā atzīšana būtu jāizmanto, lai izkaulētu no Maskavas labāku darījumu latviešiem, igauņiem un lietuviešiem."

☆

Tādas ir „The Telegram" Maskavas korespondenta Ārona Einfranka domas. Atzīstot viņa reportāžas daļu par apstākļiem okupētajās Baltijas valstīs par objektīvu, mēs nevaram piekrist viņa polītiskajiem secinājumiem, ieteicot Rietumu valstīm atzīt Baltijas valstu varmācīgo inkorporāciju. Nav domājams, ka Ārons Einfranks nāktu ar tādu pašu ieteikumu, piemēram, ja Nasers būtu okupējis kaut vai miermīlīgo Izraēlu.

„The Telegram" ir *plaši izplatīts* laikraksts, un tā izdevējs Džons Basets ir mūsu draugs. Mums būtu nekavējoties jāatgādina šī laikraksta izdevējam, ka Kanadas latvieši nevar akceptēt viņa Maskavas korespondenta dīvainos ieteikumus Baltijas valstu nākotnes izkārtošanā un ka mēs protestējam pret šāda veida Kanadas sabiedriskās domas iespaidošanu.

A. K.

Nesaskaņas čechu komūnistos

Pēc Reitera aģentūras ziņām no Prāgas, čechu komūnistu partijā sākušās nesaskaņas starp partijas biedriem un tās vadību. Domā, ka komūnistu lielfunkcionāru maiņa ir vairs tikai dažu nedēļu jautājums, jo krizi nav izdevies novērst arī Pad. savienības komūnistu partijas vadītājam Brežņevam.

Novērotāji paredz, ka Čechoslovakijā strīds par vadonību un partijas programmu par jaunu var sākties janvārī, izsaucot valdības un partijas vadības maiņu. Vietējo komūnistu laikraksti gan nodarbojas ar saimnieciskām problēmām, bet izvairās saukt personas vārdā. Iespējams, ka pie varas izvirzīsies jaunie un progresīvie komūnisti.

Čechu ziņu aģentūra Ceteka uzsveŗ vajadzību pēc progresīviem un uzņēmīgiem iniciātīvas cilvēkiem, kas cīnītos pret novecojušajiem konservātīvajiem uzskatiem. Šis fakts it kā papildina ziņu, ka jaunākie biedri guvuši pārākumu pār konservātīvo virzienu partijas vadībā.

ĶĪNA LAMĀ KREMĻA CARUS

Sarkanās Ķīnas radio pārraidījis asu jaungada uzbrukumu Pad. savienībai, nolādot pašreizējo Kremļa vadību par „bandošanos" *ar amerikāņiem. Polītbiroja locekļus* Ķīna apzīmējusi par jaunajiem Kremļa cariem, kas cenšas atjaunot kapitālismu Krievijā. Krievu komūnistu revizionisti ar savu ārlietu polītiku bezkaunīgi nododot internacionālo proletāriātu amerikāņu imperiālistiem un visu valstu reakcionāriem. Pasaules revolūcijas stiprākais cietoksnis esot vienīgi Ķīna.

Otto Bergmansons

Pipe un zeķu pāris

STĀSTS

(Nobeigums)

— Ziņu, es jau teicu — piedodiet.

Atkal brīdi valdīja klusums. Tikai jūra nemierīgi šalca un elsoja.

— Vai mēs sastrīdējāmies? — Alvis pēdīgi uzskatīja savu kaimiņieni.

— Nē, nedomāju.

Dāma vēroja jūru.

— Dāvināšana ir ļoti sarežģīta lieta, — Alvis atkal iesāka. — Vai jums tā neliekas?

Nekādas atbildes. Dāma vēroja jūru.

— Vai jūs, piemēram, nedomājat, — Alvis vēlreiz sarosījās, — ka dāvanas pieņemšana arī ir dāvana? Proti, dāvana dāvanas devējam? Un vai tiešām ir tik grūti dāvināt Ziemsvētkos? — Alvis ciešu skatienu raudzījās savā blakus sēdētājā.

— Jūs domājat — tepat jūrmalā? Uz sola?

Alvis mirkli neattapās ko teikt, bet tad paraudzījās uz sainīti, kas savā košajā apvalkā, šķiet, gaidīt gaidīja, lai kāds to paņemtu. Viņa sejā parādījās smaids.

— Saprotams, trūkst svētku kociņa, — viņš apteica. — Bet vai man vajadzēja ņemt līdz arī appušķotu eglīti? Vienā rokā dāvanu un otrā eglīti? — Alvis iesmējās un pastiepa uz priekšu abas rokas. — Tad gan, laikam, jūs mani uzskatītu par traku!

— Droši vien. — Arī dāmas sejā pavīdēja jautrība.

— Man nav eglītes. — Alvis paņēma jaunu cigareti, jo pirmo bija aizmetis pussmēķētu. — Cik varu atcerēties, vienmēr, kur vien esmu dzīvojis, ir degusi eglīte. Bet šogad tās nav.

— Bet jums taču ir kādi paziņas; radi vai draugi?

— Radu man šeit nav. Paziņas, kā to lai saka, tie jau ir. Dažs pat ir ieminējies, lai svētkos piekāpju, bet zinu, ka varu tikpat labi arī nekāpt. Neviens tādēļ apvainots nejutīsies.

Alvis Pliens smēķēja un vērās pelēkajos mākoņos ar neizteiksmīgu skatienu. Pelēka jūra un pelēki mākoņi, — viņš domāja, — un vairāk man nav ko teikt. Tikai nogurums, nez kur radies. Liels nogurums. Kļuva arī vēsi. Viņa rudens mētelis šādai sēdēšanai bija par plānu.

— Kāds bija jūsu vārds? Piedodiet, bet esmu to piemirsusi.

— Mani sauc Alvis Pliens. Esmu no Eiropas, no Latvijas. Varbūt zināt. — Alvim bija tāda sajūta, it kā vienīgi viņš pats klausītos savā balsī.

Dāma piecēlās. Arī Alvis. Cik viņa slaida, — viņš domāja, — turpat vai manā augumā.

— Esmu Olga Fišere, — dāma teica. — Ja jums ir laiks, priecāšos jūs redzēt šovakar septiņos pie manis. Ja vēlaties, atzīmējat adresi. Tas ir tepat netālu. Un neaizmirstiet paņemt līdz arī savu Ziemsvētku dāvanu, — viņa ar smaidu vēl piebilda, kad Alvis jau cītīgi meklējās pa kabatām pēc kādа rakstāmā. Tāds drīz vien atradās, un viņš atzīmēja uz sainīša Olgas Fišeres minēto adresi.

— Es jūs iepazīstināšu, — dāma mirkli apklusa, gaidot, kamēr Alvis uzraksta adresi, tad nobeidza: — ar savu vīru.

Vēl galvas pamājiens, un viņa attālinājās.

Ar vīru?! Te nu bija . . .

Fišera kundze vēl atgriezās un pār plecu nosauca:

Jākāpj ir trešajā stāvā!

Alvis paņēma sainīti, iestūķēja to kabatā un gausiem soļiem devās uz mājas pusi. Tad atskārta, ka ir nosalis un sāka iet ātrāk. Viss velti! Un viņš bija tāds muļķis, tāds muļķis . . . Šķieda savu laiku un kratīja savu sirdi kādai tur garlaikotai kundzei. Bet, varbūt, tas bija tikai viņa lepnums, kas tā runāja.

Pamazām Alvis nomierinājās un sāka visu nopietnāk pārdomāt. Precējusies? Savādi. Ko gan dara viņas vīrs pa to laiku, kamēr viņa te sēž, saldē kājas un raugās ar tukšu skatienu mākoņos? Pat ja vīrs būtu darbā, kam tāda sēdēšana? Bet ja vīram kāda cita? Tieci nu gudrs. Varbūt, viņai ārsts parakstījis svaiga gaisa kūri? Teiksim, katru dienu tik un tik ilgi jānosēž jūrmalā uz sola, — viņš prātoja. Galu galā, kas tur sevišķs? Dzīvē visādi gadās. Viņš bija iepazinies, bija ielūgts. Mājās sēdēt? Neiespējami! Paziņas? Dažs teiktu — draugi. Dievs ar viņiem! Tie jau bija jauki, ko tur nu teikt. Dažs pat kļuva tīri sirsnīgs, — tā uz rīta pusi. Bet viņš vēlējās būt kopā ar Olgu Fišeri. Un kaut viņai septiņi vīri! Viņš ir ielūgts, un viņš šo ielūgumu pieņems!

„Aug man tālu Piebalgā meita egles garumā'', Alvis klusi pie sevis dungoja, pārkāpdams sava dzīvokļa slieksni.

Kad Alvis Pliens norunātā laikā, saposies kā uz Preses balli, spieda zvana pogu pie Olgas Fišeres dzīvokļa durvīm, viņam līdz bija divi dāvanu sainīši: viens ar zeķēm, otrs ar pīpi, labu angļu pīpi. Viņas vīram. Tā Alvis bija izlēmis un pīpi nopircis. Un ja vīrs nepīpotu, nav viņa darīšana.

Durvis atvēra smaidoša Fišera kundze gaiši zaļā paīsā tērpā, kas beidzās nedaudz virs ceļiem. Ap rokām viņai šķinda un mirguļoja sprādzes.

— Labvakar, Pliena kungs!

Tas bija teikts latviski! Kad Alvis pārsteigts palika turpat durvju ārpusē stāvam, Fišera kundze tūlīt atkal pārgāja uz angļu valodu.

— Lūdzu, nāciet iekšā. Un piedodiet, ka es vairāk latviski neprotu. Mans tēvs man vairāk nav iemācījis.

— Vai jūsu tēvs ir latvietis? — jautāja Alvis, novilkdams mēteli.

— Nē, mēs esam igauņi, bet mans tēvs runā arī latviski.

Būs vēl no Piebalgas, — domāja Alvis. Un kas tur ko brīnīties? Dzīvē taču viss iespējams.

Kad Alvis pēc brīža ar abām dāvanām iegāja palielā istabā, viņam pretim nāca sirms, stalts kungs, tērpies melnā kamzolī un zilās biksēs, ar pīpi rokā.

— Sveiki mūsmājās, Pliena kungs. Mans vārds ir Jānis Kivi. Mana meita jau par jums stāstīja, — viņš teica latviski, bet tūlīt piebilda: — Un tagad runāsim angļu mēlē, kuŗu visi protam.

— Tieši tādu es jūs iedomājos, — Jānis Kivi atkal ierunājās, kad bija sarokojies. — Plecīgs, vidēja auguma vīrs, kuŗa rokas spiedienam vēl ir vīra spēks.

— Nu, arī jūsējam vēl spēka netrūkst, — atsmēja Alvis.

— Trīsdesmit gadu uz jūras, — smaidīja Jānis.

— Un dāvanu lūdzu uz galda, zem eglītes. — Tā bija Fišera kundzes balss.

Tikai tagad Alvis ievēroja istabas vienā stūrī uz galda eglīti, izrotātu koši jo koši.

— Jums patīk? — jautāja Jānis Kivi, sekodams Alvja skatienam. — To mana meita tikai nupat pabeidza pušķot. Visu vakaru ņēmās apkārt.

— Man ir divas Ziemsvētku dāvanas, — Alvis nolika sainīšus uz galda. — Tā viena jums, kundze, un tā otra, — viņš brīdi pārdomāja, — jūsu tēvam.

— Arī man?! — Jānis Kivi izņēma pīpi no mutes. — Olga, vai es tev pirmīt jau neteicu, ka Pliena kungs ir kārtīgs cilvēks? Viņš visu dara rūpīgi, nosvērti un tālredzīgi. Dažs šķiestu naudu puķēm un konfektēm, taisītu visādus pīgorus un teijāterus, bet jūs, Pliena kungs, — Jānis pagriezās pret Alvi, — kā īsts vīrs tieši un droši . . .

— Lūdzu, tēv! . . .

— Nu, labi jau, labi. Atvainojiet mani. Es palūkošu kā ar dzērieniem. — Jānis Kivi iesprauda pīpi mutē un izgāja no istabas.

Alvis neizpratnē raudzījās Fišera kundzē.

— Man jāatzīstas, ka es vairs nekā nesaprotu . . .

— Sēžaties lūdzu.

Viņi apsēdās. Alvis uz dīvana, Fišera kundze uz krēsla iepretim.

. . . .

— Atvainojiet manu tēvu. Viņš dažkārt tā runā, bet — viņš domā labi, viņš tikai . . .

— Man patīk jūsu tēvs, — Alvis, it kā kaut ko pārdomādams, noteica, tad ciešu skatienu paraudzījās Fišera kundzē.

— Sakiet lūdzu, kundze, kur ir jūsu vīrs?

Olga Fišere piecēlās un paspēra pāris soļu uz pretējās sienas pusi.

—Mans vīrs Džons Fišers mira pirms gada ceļā no Čikagas uz Ņujorku autokatastrofā. Šis ir viņa pēdējais uzņēmums, — viņa norādīja uz lielformāta fotoportretu pie sienas, kas rādīja smaidīgu vīrieti sēžam pie automašīnas stūres.

Alvis piecēlās un lēni tuvojās Fišera kundzei.

— Olga, kāpēc jūs teicāt, ka iepazīstināsit mani ar savu vīru? viņš klusi jautāja.

Fišera kundze atkāpās līdz pretējai sienai.

— Man bija jāzina . . . Viņas vārdiem skanēja cauri apslāpēts sauciens pēc palīdzības, jaukts ar cerībām un bailēm. — Es cerēju, domāju, ka jūs nāksit. Atcerieties, es vēl apgriezos un teicu: trešajā stāvā. Es jūs nenoraidīju, bet man bija šaubas: varbūt jūs bieži mēdzat iepazīties ar dāmām, un šis ir tikai viens veids, kā to darīt . . . Domāju, ja jūs tiešām gribēsit man sainīti dāvināt, mani redzēt, tad nāksiet. Vēlāk, jūs gaidot, jau nožēloju sacīto. Sapratu, cik tas bija neapdomīgi, kaut arī . . . varbūt . . . Esmu melojusi, bet galu galā es taču vēl vienmēr esmu Fišera kundze . . . Un man bija jāzina . . . — viņas acis, pilnas jautājumu un lūgumu, vērās Alvī. — Jūs atnācāt . . .

Alvis, brīdi klusējis, paspēra vēl soli un saņēma Fišera kundzes rokas savējās.

— Jūs gribējāt zināt, Olga; un tagad mēs zinām abi.

— Ar ko tad sāksim, Olga? Ar balto vai sarkano? — Istabā ienāca Jānis Kivi ar divām pudelēm rokās.

— To balto gan ne, tēv. Tas būs par stipru. Ir taču Ziemsvētku vakars. Attaisi, lūdzu, sarkanvīnu.

Dega svētku eglīte, glāzēs pildījās un plaka vīns. Jāņa Kivi pīpes zilajos dūmos plauka atmiņu tēli par tālām zemēm, jūrām un ļaudīm, kas arī svin Ziemsvētkus, tāpat tic un gaida brīnumu kaut vienreiz gadā, jo pilnīgi bez ticības brīnumam cilvēks nav spējīgs dzīvot. Alvis un Olga, klausoties šajos stāstos, juta, ka brīnumi tālumā ir tie paši, kas tuvumā, un viens no vislielākajiem brīnumiem ir tuva cilvēka sirds.

Gundegas Cennes gleznu izstāde Milvokos

Gundegas Cennes gleznu izstādi 17. decembrī Milvoku ev.-lut. baznīcas blakus telpās atklāja L. Kvietiņš. Par G. Cennes mākslu un mākslinieces gaitām stāstīja Vilma Goldmane.

Gleznotāja, kas dzimusi Rīgā 1933. gadā un savu mākslas izglītību guvusi Montreālā, pieder pie Kanadas latviešu jaunākās paaudzes māksliniekiem. Tomēr viņa jau paguvusi rīkot izstādes Montreālā, Toronto, Ņujorkā, Čikagā u. c. Milvoku izstādē bija redzami ap 20 darbu.

Salīdzinājumā ar iepriekš skatītām jauno, moderno glzenotāju izstādēm, šīs izstādes darbi visumā atstāja iespaidu, ka tie ir pārdomāti un nesasteigti, kuŗos grūti atrast kādas paviršības vai nejaušības. To vispirms jau rādīja stingrā kompozicija, kas gandrīz visās gleznās bija labi līdzsvarota. Šajās kompozicijās māksliniece svarīgu uzdevumu piešķīrusi līniju ritmam un viļņojumam, kas piešķiŗ gleznām dzīvību un, kur rādīta cilvēka figūra, arī emocionāli iekrāsotu ekspresīvu spēku.

Gleznotāja izvairās no pārāk dažādu un „kliedzošu", spilgtu krāsu bezkritiskas lietošanas, ko bieži vērojam šīs zemes moderno avangardistu darbos. Viņas gleznās parasti dominē divas pamatkrāsas visdažādākās niansēs un toņos. Var manīt, ka visumā mākslinieс dod priekšroku t. s. siltajām krāsām — sarkanajām, brūnajām, dzeltenajām, lietojot aukstās krāsas (zilas, pelēkas u. c.) tikai kā pretmetus siltajām. Tāpat arī gleznu toņkārtas ir visai harmoniskas, tajās nav drāmatisku kontrastu. Runājot vēl par gleznu technisko pusi, jāpiemin, ka daudzās gleznās liela loma piešķirta arī virsmas apdarei. Vairākos darbos māksliniece lietojusi pat t. s. kolāžu, pielīmējot gleznas virsmai visdažādākos materiālus — audumus, metalla priekšmetus, smiltis, oļus u. c. Diemžēl jāsaka, ka ne vienmēr šie materiāli sekmīgi iekļaujas gleznas noskaņā un harmonijā. Piemēram, darbā „Nerūsoši priekšmeti", kuŗā galvenās formas un krāsas ierosina saskatīt ainavu (klinšu formas, debesis u. t. t.), vismaz viena no pielīmētajām atslēgām sava metalliskā spožuma un specifiskās formas dēļ pārāk „izlec" no kopīgā iespaida un rada neloģisku akcentu. Tāpat arī gleznā „Montreala jūlijā" lielā zobrata ripa pārāk stipri izceļas no pilsētas ainavas. Ja šī spožā metalla ripa būtu attiecīgi līdzsvarota ar līdzīgiem metalliskiem elementiem citās gleznas daļās, tad to vēl varētu pieņemt kā simbolu lielai rūpniecības pilsētai. Tagad tā kā neiekļāvīgs svešķermenis pievērš sev pārmērīgu un nepelnītu uzmanību.

Apskatījuši mākslinieces darbu technisko, gleznieciskо pusi, apcerēsim tos īsi arī no tematiskā viedokļa. Citiem vārdiem — vai viņas gleznās jaušams arī kāds saturs, vai tajās izteikts kas vairāk par krāsu un formu rotaļu. Der ievērot, ko pati māksliniece teikusi par šo senseno glezniecības problēmu — formas un satura lomu mākslas darbā. Savā sarunā ar „Jaunās Gaitas" līdzstrādnieku (skat J. G. 64. num.) viņa ir izteikusies: „Pēc manām domām svarīgākais mākslas procesā (un šo procesu definēju, sākot ar darba radītāja iedvesmu, beidzot ar aplūkotāja vērtēšanu) ir rast starp abiem kontaktu, t. i., pārnest vai izraisīt kādu domu vai izjūtu." Tālāk viņa saka: „Darbam topot, nekad nejūtos, ka tas būtu līdzeklis kāda cita mērķa sasniegšanai, taču zemapziņā tas laikam slēpjas, jo eventuāli vēlos, lai mans darbs ko pateiktu, nepaliktu tikai saruna pašai ar sevi. Teorētiski l'art pour l'art (māksla mākslas dēļ) man nešķiet pietiekams iemesls, kaut praktiski šad tad rodas darbi, kuŗus vienīgi šī teorija spēj attaisnot: piemēram, krāsu un formu rotaļa pašas tīkamās rotaļas dēļ... Tomēr šāda tīri fiziska darbība bez dziļāka ieskata man liekas mazvērtīga; tā ir atpūta vai „izlādēšanās". Vēl tālāk viņa saka: „Gleznai būtu vērotājā kaut kas jāsakustina, jāiedvēš — jāatstāj, kad pati glezna kā fizisks objekts acij zudusi. Māksliniekam, lai to veiktu, būtu jāizkristallizē emocija domā, doma jānostiprina formas ietvarā."

Tātad, mēs te sastopamies ar jaunu, modernu latviešu mākslinieci, kuŗa savos nodomos un uzskatos rāda nopietnu pieeju mākslai, negrib apmierināties tikai ar dekorātīvo, virspusīgo mākslā, bet domā, ka gleznai jārāda, kas vairāk nekā tikai techniska varēšana.

Mēģināsim uzminēt, ko G. Cennes gleznas mums grib izteikt. Jāuzsveŗ, ka katra vērotāja iespaidi būs subjektīvi un varbūt pat netuvosies gleznu dziļākajam saturam. Tas izskaidrojams ar to, ka viņas gleznās skatām simbolus — vienkāršotas, abstrahētas formas. Tās nav naturālistiskas bildītes, kas sniedz tikai dabas virspusīgo attēlu. G. Cennes daudzajās figūrālajās kompozicijās jūt it kā uzsvērtu cilvēku likteņu kopības motīvu. Šajās gleznās cilvēks rādīts attieksmē pret otru cilvēku vai nu ģimenē vai pat lielākās grupās. Šīs attieksmes visur liekas būt harmoniskas, mīlestības vai draudzības apgarotas, nekur nemanām konfliktu vai disharmoniju. Šo harmoniju izsaka figūru vienkāršotās formas, kas parasti saplūdušas cieši kopā un veido veselu, nedalītu vienību. Garīgo saskaņu tikpat labi izteic gleznu līdzsvarotā kompozicija, kā arī slaidās lokveida līnijas un galvenās kustības pašās figūrās. Interesanti, ka māksliniece nemaz necenšas piešķirt sejām kādus vaibstus — viņa laikam paļaujās uz to, ka skatītājs savā iztēlē un iejūtā pats „saskatīs" piemērotas sejas izteiksmes, kas saskanētu ar gleznas vispārējo noskaņu. To, protams, spēs tikai iejūtīgs gleznu vērotājs; paviršais skatītājs varbūt brīnīsies par „tukšām sejām".

G. Cennes iemīļots temats liekas būt — māte ar bērnu (vai bērniem). Šis, protams, ir visai bīstams un grūts temats jau tāpēc vien, ka pārmērīgi daudz jau izmantots un nodeldēts ne vien labās gleznās, bet arī sentimentālās bildītēs. Te nu māksliniece pratusi izvairīties no uzkrītoša sentimentālisma, jo arī šajos darbos ir stipras glezniecіskās vērtības, un cilvēku figūras ir ļoti vienkāršotas.

Izteikti simbolisks un tematisks raksturs ir gleznai „Saullēkts — Saulriets". kas rāda cilvēka dzīves trīs posmus — dzīves rītu, dzīves dienvidu un mūža novakari. Arī šeit formas ļoti vienkāršotas, paceltas simbolu skaidrībā, un no visas gleznas izplūst liels miers, dzīves rituma pieņemšana un pat it kā garīga apskaidrotība, ko izsaka gaišās, saulainās krāsas un lielās loku līnijas.

Vēl pieminama viņas visai liela apmēra glezna „Sarkanās gloksinijas", ar īsti gleznieciskū, „sulīgu" un spēcīgu krāsu uzlikumu, labi līdzsvarotu krāsu kompoziciju, dominējot sarkanajām un sārtajām krāsām pret zili zaļgano aizmuguri. Spēcīgi gleznotais darbs nemaz neliekas būt trauslas sievietes rokas radīts.

Formu, jūtīgo krāsu nianšu un arī interesantā līniju raksta dēļ patīkamu, svaigu iespaidu atstāja „Klusā daba ar zivīm."

Ar šiem nedaudziem piemēriem būs jāapmierinās, jo šīs apceres apmēri neļauj pieminēt pārējos darbus. Katrā ziņā no minētās izstādes darbiem var gūt iespaidu, ka Gundega Cenne ir nopietna māksliniece, no kuŗas nākotnē gaidāmi nozīmīgi darbi.

Visvaldis Rumpēteris

Valentīns Pelēcis

DRUMSLAS

Rudeņa naktīs
melnās debesīs
aizstīdz ugunīgas svītras.

Nezināmu pasauļu drumslas,
kas bezgalībā izšķīdušas,
sveicina mūs.

Ar šīm svītrām,
ja tās tik ātri neizdzistu,
varētu uzrakstīt dziesmu.

Dziesmu liesmainu
pēdējam padomam:
Vēl brīdi apstājies, necilvēk,

nesteidzies negausā
bez sāta nokaut
cilvēka pasaules dzīvību!

Bez tavas ziņas atnākusi,
bez tavas ziņas
tā arī aizies.

Varbūt citā pasaulē,
citās rudeņa debesīs,
reiz pazibēs mūsu pasaules drumslas . . .

MĒS UN CITI

Dzejnieks Kārlis Ābele, teicot akadēmisko runu Latvijas universitātes gadasvētkos Adelaidē, pakavējās pie latviešu literātūras, it sevišķi pie tās īpatībām un ar tām saistītajām latviešu autoru darbu tulkošanas problēmām. Šī Kārļa Ābeles laikraksta „Austrālijas Latvietis" 22. decembŗa numurā publicētā runa pauž interesantus ieskatus, ar kuŗiem ieteicams iepazīties visiem latviešu literātūras draugiem, tādēļ sniedzam to arī mūsu laikraksta lasītājiem.

Latviešu literātūrā dzeja, it sevišķi lirika, kvalitātīvā ziņā izteikti dominē pār prozu, bet drāmatiskā rakstniecība paliek pavisam pabērnos, ja atzīstam, ka Raiņa drāmatisko darbu dzejiskā vērtība nereti vismaz tikpat liela vai lielāka nekā tīri drāmatiskā. Šķiet, ka latviešu tauta jau no laika gala savā rakstūrā ir vairāk liriski nekā episki noskaņota. Mūsu tautas dziesmas ir krietni vērtīgākas un izteiksmē spilgtākas par mūsu tautas pasakām un teikām. Atcerēsimies arī, ka mums nav sava tautas epa, jo Pumpura „Lāčplēsi" par tādu nevar uzskatīt, iespējams gan, ka senākā pagātnē mums ir bijuši skandinavu sāgām līdzīgi sacerējumi, bet nekādu pierādījumu par tādiem nav. Tas pats izriet no mūsu jaunlaiku literātūras attīstības secības: mūsu jaunlaiku dzeja sākās kā pirmā 1856. gadā ar Alunāna „Dziesmiņām", stāstniecība 1863. gadā ar Neikena stāstiem, bet mūsu pirmais romāns „Mērnieku laiki" nāca klajā tikai 1879. gadā. Mūsu mākslinieciskās drāmatiskās rakstniecības (pretēji teātŗa izrādēm) sākums meklējams vēl vēlāk — 1893. gadā Blaumaņa „Pazudušajā dēlā".

Mums ir daudz ļoti labas dzejas, kuŗu bez kaunēšanās varētu stādīt blakus Eiropas lielo tautu dzejai, turpretim mums ir ļoti maz izcilu romānu. Prozā labākais un īpatākais jāmeklē valodas ziņā daļēji dzejiskos, izteikti latviskos darbos, piemēram, Skalbes pasakās, Virzas „Straumēnos" (kas nosaukta par poēmu un kuŗai stilistiski līdzīga ir M. Kovaļevskas tikai pirms dažiem gadiem izdotā „Posta puķe"), kā arī bērnības un jaunības atmiņu grāmatās, kuŗas it sevišķi populāras, — minēsim tikai Valža „Staburaga bērni", Akurātera „Kalpa zēna vasara", Jaunsudrabiņa „Baltā grāmata" un Brigaderes „Dievs, daba, darbs".

Ļoti pievilcīgs un savdabīgs kā mūsu prozā, tā dzejā ir sirdsšķīstības jēdziens — šis, tāpat kā „sirsnība" ir viens no vārdiem latviešu valodā, kas ļoti grūti pārtulkojami, vismaz angliski. Sirdsšķīstības motīvs parādās jau Apsīšu Jēkaba stāstos pagājušā gadsimta 80-tajos gados, vijas cauri Poruka stāstiem un Skalbes pasakām, kā arī jau minētajām bērnības atmiņām un citu autoru darbiem. Liekas, ka bez citiem iemesliem savi nopelni šī jēdziena izplatībai ir bijuši brāļu draudžu kustībai.

Latviešu literātūras sākumi sakņojas lauku vidē, zemnieku dzīvē, tā nav nekāda aristokratu vai t.s. labāko aprindu literātūra. Saistības ar lauku dzīvi un ar tajā valdošajiem dzīves uzskatiem .sti neizira arī vēlāk, jo daudzi no mūsu rakstniekiem savu dzīvi sākuši uz laukiem, laba daļa arī paši gājuši ganos vai arī daudz laika pavadīja radu un draugu lauku mājās; krietns pulks rīdzinieku bija zemnieku dēli. Mūsu literātūra, salīdzinot ar lielo Eiropas tautu literātūru, bija daudz mazāk „urbanizējusies". Pat A. Čaks, ko uzskata par mūsu pirmo izteikti pilsētniecisko dzejnieku, lielu daļu savas dzejas rakstīja par Rīgas nomali un tur vēroto, kas bija, varbūt, tuvāks laukiem nekā pilsētai (pat pašu Rīgu jau, laikam, nevar īsti uzskatīt par lielpilsētu).

Mūsu rakstniekiem lielā mērā trūkusi nepieciešami plaša, vispusīga pieredze un izveidots pasaules skatījums lielu, vērienīgu un laikmetīgu romānu radīšanai. Varbūt, vainīgs mūsu t.s. „bezvēstures lāsts". Kādreiz sūrojāmies, ka citu, samērā mazu tautu, piemēram skandinavu rakstnieki kļuvuši plaši pazīstami ar saviem romāniem u.c. literāriem darbiem visā Eiropā. Neaizmirsīsim, ka Zviedrija vēl tikai pirms 200—300 gadiem bija lielvalsts, no kuŗas bijās pat Krievija, un zviedriem ir bijis pietiekoši ilgs laiks lai izveidotu savas tradicijas un pasaules skatījumu ne tikai kā zemnieku tautai ar savu bagātu, bet anonimu folkloru, bet arī kā tautai ar savu valsti, gan ar zemnieku un strādnieku, gan aristokratu un izglītoto aprindām.

Liekas arī, ka mūsu valodas attīstībai bijis pārāk maz laika. Man latviešu valoda šķiet nevainojama, skaista un bagāta, ja aprakstīta latviska vide, bet nereti liekas vairāk vai mazāk mākslota, ne īsti piemērota, ja runā par ārzemju vidi un ārzemnieciskiem raksturiem. Kā piemēru še varu minēt Ģ. Salnā romānu „Sīpols un orchideja", par kuŗu pirms kāda gada notika it dzīvas debates „Austrālijas Latvietī", gan pavisam citu iemeslu dēļ. Bez tuvākas vides un tajā dzīvojošo cilvēku pazīšanas nebūt nevēlos teikt, ka Salnā attēlotie tipi neatbilstu ticamībai un patiesībai, bet tikai to, ka tik neparasta rakstura cilvēkus ar tik īpatām izdarībām ir grūti atbilstoši un pārliecinoši attēlot latviski rakstītā romānā. Negribu gan pilnīgi noraidīt domu, ka, varbūt, tas nav valodas nepilnības dēļ, bet tikai pierašanas trūkuma dēļ, t.i. ka parasti par tik īpatiem cilvēkiem un lasītājiem tik nepazīstamā vidē latviski neraksta.

Ļaunāk, manuprāt, ir tas, ka pat mūsu labākajiem prozas rakstniekiem nereti pietrūkst dziļākas izpratnes vai izteiksmes spējas, rakstot par latviešiem nepierasta, sarežģīta rakstura cilvēkiem. Piemēram še der Jaunsudrabiņš: viņa triloģiju „Aija" vērtēju kā ļoti labu darbu, kamēr viņa „Nāves dejā" raksturi šķiet virspusīgi izveidoti, pat klišejiski.

Mūsu romānu rakstnieki iecienījuši tieksmi dot zināmu nereālu, fantastisku vai simbolisku nokrāsu saviem darbiem. Liekas, tam iemesls ir nevēlēšanās saistīties pārāk cieši ar reālitātē vērojamo, it kā nepacietība un negriba ļaut vielai ārpus sevis ierobežot savu literāro pašplūsmu, piemēram, daļa Veseļa romānu, ieskaitot pēdējos gados iznākušos „Tērauda dvēsele" un „Blāzmas staigātāji", Jaunsudrabiņa „Jaunsaimnieks un velns", arī Anšlava Eglīša „Līgavu mednieki", „Homo novus" u.c., ieskaitot pašu pēdējo „Nav tak dzimtene." Šajos darbos raksturi nereti kļūst par karikatūrām. Šāda veida romāni nebūt nav vājas kvalitātes, tieši pretēji, bet var gan nožēlot, ka nav mērķēts augstāk, jo liekas, ka, tikai ciešāk iegrožojot pašplūsmu un t.s. „izrakstīšanos", iespējams vairāk tuvoties lietu kodolam un nozīmīgākai atklāsmei.

Jāpiezīmē, ka ar teikto nedomāju, ka lieli, nozīmīgi romāni noteikti jāraksta reālā vai naturālistiskā stilā, nebūt ne, bet ar izdomu un fantaziju vien gandrīz neiespējami radīt izcilus romānus, tādus nevar „izzīst no spalvaskāta", jo attēlotajam jābūt pārkausētam ārpus sevis reālitātē un ikdienā redzētajam un atskārstajam.

Kā tad nu ir ar latviešu literātūras tulkošanu Eiropas lielo tautu valodās? Var vaicāt, vai ir vērts to darīt, un ja tā, tad — kādus literāros darbus? Atbildot uz pirmo jautājumu, negribu teikt, ka latviešu literātūras tulkošana un izdošana būtu bez nozīmes un bez vērtības, bet nozīmi nevajadzētu pārspīlēt. Ar tulkošanu saistītas nopietnas problēmas.

(Turpinājums sekos)

KULTŪRAS CHRONIKA

Latviešu preses biedrības Anglijas kopas tradicionālais jaundarbu vakars decembrī bija veltīts dzejniekiem Veltai Sniķerei un Ivaram Lindbergam. Par Sniķeres jauno dzejoļu krājumu „Piesaukšana", kas nesen iznācis kā apgāda Imanta Mazās serijas pirmais darbs, referēja P. Aigars, kuŗš izvērtēja arī I. Lindberga dzejas pasauli. Kādreizējā Rīgas radiofona pieteicēja un Lībekas latviešu teātŗa aktrise Spodra Zvaigzne—Pārkere lasīja Lindberga dzejoļus.

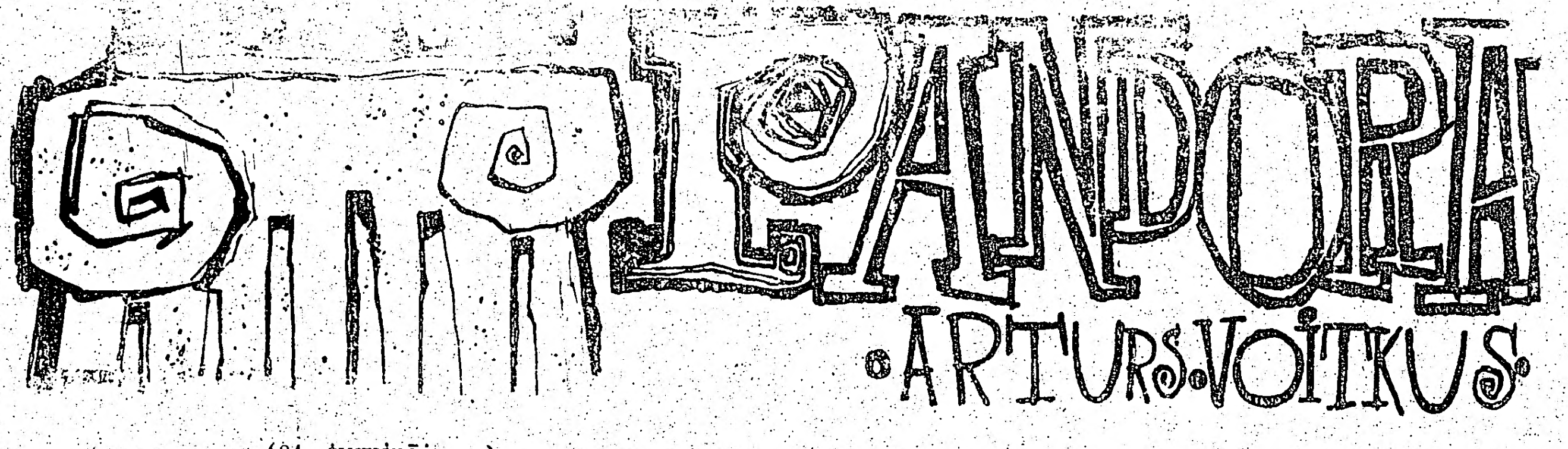

(84. turpinājums)

Bet Hallere klusēja, un Ilga, velti atbildes izgaidījusies, sāka beidzot strādāt. Pēc īsa brīža viņa tomēr atkal pārtrauca un apsviedās uz rotējošā mašīnrakstītājas sēdekļa ar seju pret Halleri.

— Ka neatbildēt ir nepieklājīgi, tas jums, laikam, neienāk prātā, ko?

— Es atbildu tad, ja sarunai paredzams kāds jēdzīgs iznākums. Runāt un runāt ir starpība.

— Jūs, tātad, man aizrādāt, ka es runāju tukšu? — Ilgas balss kļuva asāka.

— Es nekā ne aizrādu, ne mācu. Viss, ko gribu, ir miers. Un iespēja klusumā un mierā strādāt.

— Vienmēr labāk! Beigās es vēl būšu tā, kas te ceļ nemieru un ķildas! To taču jūs gribējāt teikt, vai ne?

Hallere saknieba lūpas un mēģināja savaldīties. Viņas vīrs vēl vienmēr atradās gūstā, mājās bija divi mazi bērni, un viņa bija vienīgā pelnītāja. No ķildām jāizvairās, Šmits bija teicis. Viņa nedrīkstēja ļaut sevi satricināt. Viņai bija jāpaliek mierīgai.

Bet Ilga neatlaidās.

— Labi, neatbildiet. Bet neceriet, ka nezinu, ko par mani domājat. Verfluchte Auslaenderin — to jūs par mani domājat!

Kad Hallere arī tad vēl neatbildēja. Ilga beidzot īgni atsāka klabināt rakstāmmašīnu.

Dažas dienas vēlāk birojā manīja satraukumu: tagad bija skaidrs, ka visiem jāizpilda politiskās uzticamības jautājumu lapas. Tajās bija desmitiem jautājumu, un visu to mērķis bija izdibināt, vai lapas izpildītājs Hitlera laikā bijis nacionālsociālistu partijā, kādos amatos darbojies un cik liela vara bijusi tā rokās. Bija jāuzdod arī liecinieki, kas apliecinātu, ka teiktais patiesība. Klīda baumas, ka bijušajiem partijas biedriem neļaus palikt vadītājos amatos; labākajā gadījumā tiem ļaus strādāt vienkāršu darbu. Šmits centās izlikties vienaldzīgs; toties Hallerei iemetās nervozi sārti plankumi vaigos. Viņa bija ne tikai partijas locekle, bet vadījusi arī partijas sieviešu organizāciju. Kaut viņa tagad bija tikai maza ierēdne privātā uzņēmumā, nevarēja zināt, vai tomēr nedraudēja nepatikšanas.

Ilga jautājumu lapu izpildīja neraizēdamās. Viņa nebija hitleriešu darbībā iejaukta. Pāris nedēļu vēlāk, kad tuvojās iesniegšanas termiņš, Šmits Ilgu iesauca pie sevis kabinetā.

— Frau Avots, — viņš raudzīja izlikties bezrūpīgs, bet pirksti, cigareti tinot, nebija tik veikli kā parasti; uz galda priekšā tam bija lielā jautājumu lapa. — Avota kundze, man pie jums lūgums: vai drīkstu jūs uzdot par liecinieci sakarā ar šo te, — viņš norādīja uz pierakstītajām papīra loksnēm. — Jūs pašu jau šī lieta neskaŗ; jūs partijā nebijāt.

— Nē, mani tā neskaŗ, — Ilga atbildēja un apklusa.

Šmita jautājums palika neatbildēts.

— Jā, nu . . . — Šmitam cigarete neizdevās; viņš sabēra tabaku atpakaļ kārbiņā, paņēma jaunu papīrīti un sāka tīšanu vēlreiz. — Un tāpēc es domāju . . . Jūsu liecība būtu ticama. Mēs tik ilgi jau kopā strādājam . . . Jūs mani pazīstat, vai ne? Pazīstāt arī kā cilvēku . . Un ka partijā es biju tikai tāpat. . . .nomināli. . . .kā jau visi. . . .tas ir . . . daudzi. Ja gribēja, lai uzņēmums sekmētos, bija jākauc vilkiem līdz, hehehe. . . .Un to jau jūs pati redzējāt, ka pret mūsu poļiem es izturējos cilvēcīgi, vai ne?

Spiestuvē divus pēdējos kaŗa gadus bija strādājuši četri poļi; tie dzīvoja pilsētas nomalē uzceltā dēļu barakā kopā ar citiem poļu strādniekiem, kuŗus nodarbināja Reinbachas lodīšu gultņu fabrikā. Grāmatspiestuves poļi bija laimīgi — kaŗa pēdējā ziemā fabriku gandrīz pilnīgi sabumboja, un lielākā daļa poļu palika zem drupām, jo pretgaisa aizsardzības patvertne visiem fabrikā nodarbinātajiem bija par mazu, tādēļ ārzemju strādniekus gaisa uzbrukuma laikā novietoja seklā pagrabā, kuŗa griesti iebruka, jau pirmajām bumbām krītot. Spiestuves poļi palika dzīvi. Šmits viņiem pēc tam vienmēr atgādināja, ka tie par savu dzīvību var pateikties tikai viņam: viņš tos bija izpestījis no fabrikas.

— Jā? — Ilga jautājumu stiepa. — Cilvēcīgi?

— Bet Avota kundze! Es zinu, par ko jūs pašreiz domājat — par nepatīkamo gadījumu ar Staņislavu. Bet tas cilvēks mani provocēja. Izaicināja. Tai laikā mēs visi bijām nervozi. Uzbrukumi, bumbas, produkcijas samazināšanās, ienaidnieka tuvošanās, neziņa. Vai brīnums, ja tad pasprūk kāds skarbāks vārds? To nedrīkst svērt uz tik smalkiem svariem.

— Kur Staņislavs tagad?

— Kā lai es to zinu? Droši vien, atgriezies dzimtenē.

— Vai viņš atveseļojās?

— Kā gan citādi!

— Noteikti?

— Ja viņš nebūtu atveseļojies, tad man par to būtu ziņots, — Šmits beidzot bija cigareti satinis un iebāza iemutī. — Par to jūs varat būt pārliecināta.

— Jā?

— Man nav ne mazāko šaubu. Ne mazāko! Un tāpēc es jums būtu pateicīgs, ja jūs, liecību par mani dodot, Staņislavu nemaz nepieminētu. Kāda jēga uzvandīt vecas lietas? Vispār, šīs jautājumu lapas. . . .Manuprāt, tās ir skaidra nejēdzība!

Vakarā pie Ilgas atnāca Turtuliņš. Viņš nāca kārtīgi reizi nedēļā un atnesa stangu cigarešu. Šoreiz bija līdz arī kārbiņa šokolādes un mārciņa kafijas.

— Tu jau nāc kā īsts Ziemsvētku vecītis, — Ilga viņam uzsmaidīja.

Bet Turtuliņam prāts nemaz uz jokiem nenesās. Viņš bija nācis atvadīties, jo šodien bija pienākusi ziņa, ka Reinbachas nometni pārcelšot uz citu vietu.

— Kaut kur uz Štutgartes pusi, — Turtuliņš žēli skatījās Ilgā. — Nemaz nezinu, kā to pilsētiņu sauc.

— Tas nozīmē, ka tu mani atstāsi? — Ilga jautāja un skatījās atnestajā sainī. — Un kas tagad notiks ar mani?

Turtuliņš noplātījās rokām; šo jautājumu viņš pats bija visu dienu mēģinājis atrisināt, bet nekas labs nebija sanācis.

— Es tev raudzīšu atsūtīt. . . .pa pastu. . . .

(Turpinājums sekos)

Trīs kontinentu jaunieši . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

piedalīties Vesthovenas latviešu tautas deju grupā, ieinteresējās par vietējā latviešu teātŗa ansambļa darbu un kori. Un kad māsas bērni sāka stāstīt par dzīvi un darbu Minsteres ģimnazijā, Lolita, šīs skolas pat vēl neredzējusi, krita kārdinājuma varā, vēlējās tur mācīties un rakstīja man, lūdzot piekrišanu. Pārsteigta jau biju ļoti, bet — ko darīt? Pēc šīs vēlēšanās un tās īstenošanas iespēju rūpīgas apsvēršanas atlika vienīgi piekrist. Tā Lolita rudenī sāka apmeklēt Minsteres ģimnaziju, paliekot no Toronto prom veselu gadu ilgāk nekā bija sākumā domāts."

Gribējās uzzināt kaut ko vairāk, jo avīžnieka ziņkāre nekad nav pilnībā apmierināma. Tomēr šoreiz tā nebija ziņkāre vien: arī stāstītājas, Margas Kalniņas, balss skanēja tik dzīvespriecīga un simptiska, ka nevarēja ne atklausīties vien. Tā saruna ievilkās garumā. Lolita Kalniņa kanadiešu skolā šogad būtu bijusi 13. klasē, bet Minsterē pavadīto gadu viņai nenāksies zaudēt. Tā būs iegūts krietns latvisko zināšanu pūrs un piedevām apgūta vācu valoda, kuŗa ļoti noderīga arī Kanadā. Bez sporta viņa mīl arī daudz lasīt, pat latviešu grāmatas (un tas izliekas gandrīz vai neticami!), un domā izglītību Kanadā turpināt kolledžā, mācoties komerciālās zinātnes vai reklāmu nozarī. Būtu daudz vēl sakāms, bet vienā rakstā nav iespējams pateikt visu, ko simpatiskā Margas Kalniņas balss tālrunī pastāstīja par Lolitu, šo nacionāli noskaņoto meiteni, kuŗa latviski runā bez mazākā akcenta, pretēji daudziem citiem Toronto latviešu skolu apmeklētājiem.

Minsteres latviešu ģimnazijas audzēkņu skaits aizvadītajā rudenī pavairojies, nākot klāt 21 jaunam skolēnam — 13 meitenēm un 8 zēniem. 5 no jaunpienācējiem ir „ārzemnieki", t.i. nenāk no Vācijas latviešu vidus: 3 ieradušies no Kanadas un pa vienam no ASV un Zviedrijas. Iespējams, ka tagad „ārzemnieku" skaits par vienu pat lielāks, jo ap Jaungadu bija pieteikta kādas meitenes ierašanās no Austrālijas. Ja tas noticis, tad ģimnazijā pašreiz mācās latviešu jaunieši no trim kontinentiem un atliek tikai pabrīnīties, ka līdz šim neviens jaunietis no tuvās Anglijas vēl nav atradis ceļu uz Minsteri.

Bez Lolitas Kalniņas Minsterē mācības pērnā gada septembrī no Kanadas latviešiem uzsāka Andris Aukmanis no Londonas, par kuŗa došanos uz mūsu augstāko svešuma Gaismas pili mūsu laikrakstā jau ziņots, un Valdis Miķelsons no Montrealas. Jaunpienācējos vēl ir Vija Ūdenāne no Detroitas, ASV, par kuŗu esam jau vairākkārt rakstījuši, un Ausma Siliņa no Burosas, Zviedrijā. Daži „ārzemnieki" Minsteres ģimnaziju apmeklē jau ilgāku laiku. Tā mācības šogad turpina Leifs Sviriņš no Gēteborgas, Zviedrijā, kuŗa māte ir zviedriete, bet vēlas, lai dēls mācītos latviešu skolā. Otru gadu ģimnaziju jau apmeklē Bernadete Guna Razevska no Sietlas, ASV, bet jau pirms trim gadiem ģimnazijā mācības sāka Ilze Lāma no Leikvudas, ASV Ņudžersijas pavalstī. Piezīmējams, ka ģimnazijā mācījās viņas māsa Baiba, kuŗa latviešu skolu jau beigusi un pašreiz studē valodas Minsteres universitātē.

Tā, — pieņemot, ka ģimnazijā nu jau ieradusies arī pieteiktā meitene no Austrālijas, — audzēkņu saimē tagad jau ir 9 „ārzemnieki". Tas nav liels skaits, tomēr liecina, ka Minsteres latviešu ģimnazijas nozīmi tautieši arī citos kontinentos sāk izprast un atzīt. Atliek vienīgi cerēt, ka šāgada rudenī jaunpienākušo audzēkņu skaits no citām Eiropas un aizjūras valstīm būs vēl krietni lielāks. Sākums ir labs, un tas ir fakts, kuŗu, aizvadīto gadu pārdomājot, gribas pieminēt ar prieku un gandarījumu.

Vtr

Torontiete Lolita Kalniņa, kas pašreiz mācās pēdējā klasē Minsteres ģimnazijā Vācijā, pērnā pavasarī beidza Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnaziju „simtprocentīgi" ar „tīriem piecniekiem" vien gatavības apliecībā. Uzņēmumā Lolita Kalniņa TLTA ģimnazijas izlaiduma aktā ar saņemtajiem ziediem un veltēm. Foto: J. Ligers

Organizē draudzības balli Hamiltonā

DV Hamiltonas nodaļas valde pēdējā sēdē pieņēma V. Tuklera ierosinājumu rīkot plašu latviešu un kanadiešu draudzības vakaru līdzekļu sagādei Latvijas valsts proklamēšanas 50 gadu atzīmēšanai. Sarīkojuma rīcības komitejā darbojas pr-dis V. Tuklers, komp. I. Sakss, DV Hamiltonas nodaļas pr-dis E. Pulciņš un J. Gailītis. Latviešu — kanadiešu draudzības vakars paredzēts 16. martā modernajā Holiday Inn Imperial Palace zālē (150 King St. E.), kuŗā vietas apm. 500 personām pie galdiņiem; zālē ir arī plaša dejas grīda un skatuve. Rīcības komiteja nolēmusi laist pārdošanā tikai 400 ieejas karšu, lai sarīkojums risinātos ērtos apstākļos. Draudzības vakara sākums paredzēts plkst. 5.30 vak. ar iepazīšanos un kokteili, bet plkst. 6.30 vakariņas ar sekojošu koncertu DV skaņu plašu kaŗavīru ansambļa izpildījumā, arī latviešu solisti dziesmās un dejās. Saviesīgajā daļā, kuŗu ievadīs ar polonēzi, par deju mūziku gādās Hamiltonas modernākā un slavenākā 8 vīru deju kapella. Ieejas kartes būs dabūjamas tikai iepriekšpārdošanā par 12,50 dol. no personas, cenā ieskaitot vakariņas, koncertu un deju. Galdiņi dejas zālē būs novietoti puszvaigznes veidā ar skatienu pret skatuvi, vietas pie galdiņiem 8 — 20. Pastāv arī iespēja, ka latviešu — kanadiešu draudzības vakarā ieradīsies Kanadas ministru prezidents L. Pīrsons, jo tieši šai dienā viņš viesosies Hamiltonā.

Šis DV iecerētais plašais sarīkojums jau radījis jo dzīvu interesi ne vien latviešos, bet arī kanadiešu sabiedrībā: saņemti jau tuvu pie 200 pieteikumu no Hamiltonas tirdzniecības, rūpniecības un politiskajām aprindām.

Rīcības komiteja lūdz tautiešus, it sevišķi arī jauniešus, sazināties ar saviem kanadiešu draugiem jau laikus rezervēt ieejas kartes šim sarīkojumam, kamēr viesu saraksts vēl nav pilns. Pieteikumus un galdiņu rezervēšanu ar iepriekšēju samaksu pieņem V. Tuklers (1104 Fennell Ave E., Hamilton; tālr. 389-2223), E. Pulciņš un J. Gailītis.

J. G.

PAZIŅOJUMS

Operdziedātāja Jāņa Niedras piemiņas fonds paziņo, ka grāmata, veltīta J. Niedras piemiņai, beidzot iznākusi. Fonds nožēlo, ka neparedzēti apstākļi neļāva grāmatu izsūtīt, kā bija paredzēts. Grāmata vēl (nelielā skaitā) dabūjama pie A. A. Kopmaņa — 19 Millbrook Crescent, Toronto 6; tālr. 466-5126; Grāmatas cena 4 dol., sūtīšanu neieskaitot.

A. A. Kopmanis,
J. Niedras piemiņas
fonda priekšsēdis

Preses balle
TORONTO
sestdien, 20. janvārī, plkst. 7.30 vakarā
LATVIEŠU NAMĀ
Spēlēs iecienītā Elmāra Zakuļa kapella.
Polonēzi vadīs Diana Jablokova-Vorpa.
Vakara norises vadītājs Edgars Ābele.
Uzvedums „Preses pīle mīlē" Z. Upītes iestudējumā.
Par telpu dekorējumu rūpēsies mākslinieki
Valija Mērniece un Valdis Vare.
Izdevums „Preses Pīle", boles galds, bufete,
pārsteiguma balvas u.c.
IEEJAS KARTES IEPRIEKŠPĀRDOŠANĀ LOTUS PUĶU VEIKALĀ — 792 BATHURST ST., TĀLR. 533—3884, BET BALLES VAKARĀ LATVIEŠU NAMĀ PIE KASES.
Ieeja 5 dol. no personas, galdiņu ieskaitot.
KANADAS LATVIEŠU KULTŪRAS DIENU
ATKLĀŠANA:
RAKSTNIEKU CĒLIENS
SVĒTDIEN, 21. JANVĀRĪ, PLKST. 12 DIENĀ
LATVIEŠU NAMĀ.
Savus darbus lasīs autori no Čikagas, Kalamazū,
Milvokiem, Montrealas, Hamiltonas un Toronto.
Ieeja 2 dol., skolēniem 50 centu.
VISUS LAIPNI IELŪDZ
Latviešu preses biedrības Kanadas kopa

KANADAS ZIŅAS

TORONTO

● Latviešu baptistu draudzes pēdējā reliģiski - ētisko pārdomu vakarā māc. R. Ekšteins referēja par Džordža Orvela romāna „1984" t. s. Lielo brāli. Koncerta daļā dziedāja baritons Pēteris Geistauts pianistes Ilzes Ābeles klavierpavadījumā. Bija ieradušies ap 70 klausītāju. Nākošais referāts par tematu „2000. gads jeb ja atombumbas nekrīt. ." paredzēts 25. janvārī Latviešu namā. Koncerta daļā dziedās soprāns Maiga Jēkabsone—Dežardēna. Draudzes gada sapulce notiks 14. februārī plkst. 8 vakarā Valmera ielas baznīcas telpās.

● Viesojoties Ziemeļamerikā, Austrālijas latviešu jaunās paaudzes mākslinieki Mairita un Gundārs Larseni 3. februārī (ne 21. janvārī, kā iepriekš ziņots) plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa baznīcas telpās sniegs vijoļkoncertu pianistes Anitas Rundānes klavierpavadījumā. Abi jaunie mākslinieki bieži koncertējuši Austrālijā un citur, gūstot kritiķu teicarus novērtējumus.

OTAVA

● Latviešu ev.-lut. Miera draudzes mācītājs Edgars Lange, kas aprūpē arī Sūsenmarijas latviešu draudzi, 28. decembrī atskatījās uz 60 mūža gadiem. Jubilāru šai dienā apsveica Miera draudzes pr-ks A. Millers, pasniedzot adresi un aploksni, bet no draudzes dāmu komitejas sumināja V. Alute ar ziediem un aploksni. Bez tam gavilnieku sveica latviešu skolas saime (C. Lūka), jaunatnes pulciņš (L. Lange), DV Otavas nodaļa (K. Bērziņš) un tās vanadžu kopa (R. Bērziņa). Jubilārs saņēma daudz apsveikumu un ziedu arī no atsevišķiem draudzes locekļiem. Tāpat daudz bija rakstveida novēlējumu, to vidū arī no archibīskapa A. Lūša, LELDAAs Kanadas apgabala garīgā vadītāja prāv. V. Šēfera, Sūsenmarijas latviešu draudzes, mācītājiem Ā. Čopa, P. Nesaules, Ed. Putniņa un J. Vējiņa, no teologu brālības Auseklis, Delmenhorstas latviešu draudzes Vācijā, no bijušajiem Straupes draudzes locekļiem u. d. c.

● Sakarā ar šai vasarā paredzēto pasaules latviešu jaunatnes kongresu Rietumberlīnē, Miera draudzes jaunatnes pulciņš Vairogs bija sarīkojis īpašu „Berlīnes vakaru" kuŗā informāciju par kongresu sniedza tā rīcības komitejas locekle Laima Lange un P. Freibergs. Izrādīja arī filmas par Berlīni un Vāciju. No vakara 23 apmeklētājiem lielākā ciņš iecerējis noorganizēt vairākus šādus „Berlīnes vakarus", katru ar īpašu programmu.

L. L.

BRAMPTONA

28. decembrī miris 73 gadus vecais bramptonietis Jānis Vārpa. Viņu pēdējā gaitā uz Bramptonas kapiem izvadīja māc. A. Briedis. Nelaiķis atstāj dzīvesbiedri Mariju un divas precētas meitas ar ģimenēm Bramptonā.

LONDONA

● Sv. Džozefa slimnīcā Londonā 5. janvārī 59 gadu vecumā mirusi Amālija Tīruma. Viņu pārveda uz Rosara apbedīšanas biroju Toronto, kur aizlūgumu 6. janvārī vadīja māc. A. Čops, goda sardzē stāvot Daugavas vanadzēm. Aizgājēja bija aktīva un rosīga vanadžu darbiniece Niagarā un Sadberijā, bet pēc vīra nāves Toronto un Londonā, kur pēdējā laikā bija apmetusies uz dzīvi. Aizgājēju uz Ziemeļjorkas kapu latviešu nodalījumu 8. janvārī izvadīja māc. A. Čops.

VINIPEGA

● DV Manitobas nodaļa Jaungada sagaidīšanu bija rīkojusi mednieku un makšķernieku kopas priekšnieka mājā. Nodaļas valdes pr-dis K. Līcēns iepazīstināja vakara dalībniekus ar latviešu Jaungada sagaidīšanas tradicijām un dažādajām izdarībām, ēdieniem un dzērieniem senatnē, nesenajā pagātnē un mūsdienās. Kaut aizņēma daudz laika, lielu interesi visos radīja laimes liešana, kas ieilga krietni pāri pusnaktij.

J. Z.

Kapt. Alfreda Ābolkalna piemiņai

Kā mūsu laikrakstā īsumā jau ziņots, 17. decembrī Ajaksā, Ontario, pēkšņi miris un 23. decembrī Jorkas kapsētā latviešu nodalījumā Toronto apbedīts Latvijas armijas atvaļinātais kapteinis Alfrēds Ābolkalns, kas laikā no 1955. gada 12. novembŗa līdz 1960. gada 18. martam bija Latviešu virsnieku apvienības Kanadā valdes vicepriekšsēdis, bet pēc tam līdz 1962. gada 13. martam valdes priekšsēdis.

Aizgājējs bija dzimis 1904. gada 9. janvārī Kūdupes pagastā kā lauksaimnieka dēls sešu bērnu ģimenē. Zaudējis tēvu jau agrā jaunībā, viņš 1922. gadā pabeidza vidusskolu un iestājās Latvijas kaŗaskolas inženieŗu nodaļā, kuŗu beidza 1924. gadā, pēc tam iedalīts sapieŗu bataljonā. 1926. gadā Ābolkalnu komandēja uz elektrotechniķu kursiem, pēc kuŗu pabeigšanas iedalīja techniskajā divizionā, kuŗā bez tiešajiem dienesta pienākumiem veica arī dažādus citus atbildīgus uzdevumus, būdams veikala pārzinis, kasieris un lektors; bija rotas komandieris. Laikā no 1931. — 1938. gadam viņš bija kaŗa telegrafa, telefona un radio stacijas priekšnieks un elektrotechnikas lektors virsnieku kursos. 1938. gadā Ābolkalns izturēja pārbaudījumus Latvijas kaŗa akadēmijā, kas viņu komandēja uz Igaunijas kaŗa akadēmiju, kuŗu pabeidza 1940. gadā. Kapt. Ābolkalns bija apbalvots ar Triju zvaigžņu un Viestura ordeni.

Vācu okupācijas laikā viņš dienēja Rīgas policijas štābā, bet, sarkanarmijai atkal tuvojoties Latvijas robežām, piedalījās dzimtenes aizstāvēšanā līdz Kurzemes cietokšņa izveidošanās brīdim. Kaŗa beigu posmā kapt. Ābolkalns ar dzīvesbiedri nokļuva Dānijā, kur dzīvoja līdz 1951. gadam, strādādams elektrotechniķa darbu, tad izceļoja uz Kanadu, kur atrada nodarbošanos savā specialitātē Ajaksā. Uzņēmumam 1961. gadā likvidējoties, viņš strādāja Pikeringas-Ajaksas un Ošavas slimnīcās, kamēr pēkšņā nāve izbeidza rosīgās dzīves gaitas.

A.

Alfrēds Ābolkalns (†) Latvijas armijas virsleitnanta ietērpā.

TORONTO ZIŅAS

● Iecerētajā teoloģiski - filozofisko publisko referātu ciklā pirmais priekšlasījums notiks 21. janvārī plkst. 4.30 pēcpusdienā Sv. Andreja baznīcas telpās. Māc. A. Čops referēs par tematu „Kā saprast un novērtēt tezi: Dievs ir miris".

● Sv. Jāņa draudzē salaulāti Pēteris Rocis un Māra Kārkliņa.

● Rīgas (72.) skautu vienības skautu pulciņa lauka nodarbības notika 31. decembrī Serena Gundy parkā. Tajās piedalījās 22 skauti pulciņa vecākā V. Vāgnera un viņa palīga S. Leimaņa vadībā, bet rotaļas vadīja V. Ezers un V. Pētersons. Nodarbībās jaunie skauti praktizējās dažādās nometņošanas mākās, kā arī izsekošanā pēdām un ceļa zīmēm.

● TLB biedru gada sapulce notiks 21. janvārī plkst. 2.30 dienā Latviešu namā.

● TLTA ģimnazijas audzēkņu vecāku gada sapulce notiks 14. janvārī plkst. 2 dienā Latviešu namā. Bez parastajiem ziņojumiem darba kārtā paredzētas arī pārrunas par dažādiem audzināšanas jautājumiem, tādēļ vēlama abu vecāku piedalīšanās.

● TLMM kluba kārtējā sanāksmē 4. janvārī DV namā piedalījās 34 biedri. M. Aviks demonstrēja krāsu diapozitīvus par divām pēdējām briežu medību sezonām Ontario ziemeļos. Sanāksmes laikā notika arī Latviešu nama akciju īpašnieku apspriede sakarā ar paredzēto akcionāru gada sapulci. Klubam ir 44 Latviešu nama akcijas. Par pārstāvi akcionāru sapulcē izraudzīja Dr. P. Bārdiņu. Pārrunājot nama speciālās komisijas atzinumus, tikai divi no klātesošajiem izteicās par pašreizējā nama pārdošanu un jauna pirkšanu, bet pārējie bija ieskatos, ka nams paturams un uzkrātie līdzekļi izmantojami tā uzlabošanai bez jaunām piebūvēm. Bez konkrēta lēmuma palika akciju s-bas formālais jautājums, 6 no klātesošajiem izsakoties par publisku akciju sabiedrību, 7 par bezpeļņas organizāciju, bet pārējiem neieņemot noteiktu viedokli. Kluba lauku īpašumam Bērzaine tagad oficiāli nokārtots arī 10 akru zemes piepirkums. Bērzaines kopplatība reizē ar to tagad ir 62 akri.

● Kanadas vanadžu valdes vēlēšanas notiks rakstveidā laikā no 7. — 22. februārim. Valdē uz trim gadiem ievēlamas trīs amatpersonas. Visām vanadžu kopām kandidātes pieteicamas līdz 15. janvārim Kanadas vanadžu pr-cei M. Jonānei (271 Rusholme Rd., Toronto 4, Ont.). Balsu skaitīšanu veiks Kanadas DV revīzijas komisija.

● TLMM kluba rīkotās makšķerēšanas - žibulēšanas sacensības notiks 21. janvārī plkst. 7 rītā Simko ezerā pie Gilfordas. Gadskārtējā „zaķu balle" notiks 13. janvārī plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā, bet biedru gada sapulce 28. janvārī plkst. 10 rītā Latviešu namā.

● Jaunā DV Toronto nodaļas nama oficiālā iesvētīšana un atklāšana notiks 27. janvārī plkst. 7 vakarā (125 Broadview Ave). Sarīkojumu ievadīs ar svētbrīdi, bet galveno runu teiks Kanadas DV zemes valdes pr-dis E. Krūka. Koncerta daļā piedalīsies soprāns Maiga Dežardēna, baritons Pēteris Geistauts un komponists Imants Sakss. Pēc koncerta paredzētas kopīgas vakariņas un saviesīgs vakars. Atklāšanas svinībās aicinās visu organizāciju vadītājus, atsevišķo DV nodaļu priekšsēžus, vanadžu kopu priekšnieces vai minēto pārstāvjus.

● Latvijas valstssvētku rīcības komitejas pēdējā sēdē pr-dis T. Kronbergs sniedza vispārēju pārskatu par svētku norisi un atzina, ka tie labi izdevušies. Kasieris J. Skrastiņš ziņoja par sarīkojuma materiālo pusi: ieņemti 1081 dol., no šīs summas par programmām 951 dol. un par gaidu pārdotajiem nacionālajiem karodziņiem 130 dol. Izdevumi bijuši 756 dol., no tiem lielākie par Ītona auditorijas īri (368 dol.) un honorāri programmas izpildītājiem (140 dol.). Sarīkojuma atlikumu 325 dol. apmērā nodos Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumu rīcības komitejai. Piezīmējams, ka šis ir lielākais atlikums, kādu pēdējos gados valstssvētku sarīkojums devis.

● Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, arī aizvadītajos Ziemsvētkos DV Toronto nodaļas valdes pārstāvji un vanadžu kopas darbinieces apciemoja slimos un vientuļos tautiešus slimnīcās un dzīvokļos, pasniedzot svētku dāvanas.

● TLB inženieŗu un techniķu kopas gada sapulce notiks 12. janvārī plkst. 8 vakarā Latviešu namā. Darba kārtā valdes un revīzijas komisijas ziņojumi un vēlēšanas.

● Uz 70 mūža gadiem 2. janvārī atskatījās kādreizējais 6. Tukuma pulka strēlnieks Kārlis Briedis. Jubilārs bijis ilggadējs Latviešu kaŗa veterānu strēlnieku biedrības Kanadā kasieris. Šūpļa svētkos gavilnieku sveica biedrības vadība.

● DV Toronto nodaļas 28. decembŗa paplašinātajā valdes sēdē pārrunāja bingo spēles izkārtošanu jaunajā namā. Biedru gada sapulce notiks 4. februārī plkst. 12.30 dienā, kuŗā bez cita darbības pārskatu sniegs jaunā nodaļas nama pārvalde. Nodaļa pārzina 120 Latviešu nama akciju, to īpašnieku sanāksme notiks 9. janvārī plkst. 8 vakarā DV namā, lai pārrunātu Latviešu nama speciālās komisijas sniegto ziņojumu un pieņemtu lēmumus attieksmē uz to. Par nodaļas pārstāvi Latviešu nama valdē arī turpmākajam posmam izraudzīja M. Toži. Ziemsvētku kartīšu akcijā līdz šim ienākuši 3249 dol., bet iemaksas vēl turpina ienākt. Valde aicina visus kartīšu saņēmējus pasteigties ar samaksu. TLMM kluba biedrs J. Greize nodevis 50 dol. ziedojumu DV namam, kā arī iestājies DV Toronto nodaļā. Plašākas pārrunas sēdē izraisīja DV nama pārbūves un iekārtošanas jautājumi.

● Burtnieku saimes rīkotais Ziemsvētku daudzinājums Latviešu namā bija pulcinājis ap 80 apmeklētāju. To vadīja A. Pērkons, bet dižrunu teica Velta Toma. Priekšnesumu daļā bija dziesmas kokļu pavadījumā, TLB tautas deju kopas Dižđancis sniegtās ķekatnieku dejas Z. Miezīša vadībā un Almas Mačas tautas *dziesmu lasījumi*.

● Austrumu draudzes dievkalpojums notiks 14. janvārī plkst. 2 dienā Sv. Barnaba baznīcā. Notiks arī svētdienas skolas mācības un jauniešu priekšiesvētību nodarbības vecākajai grupai.

● Ap 800 apmeklētāju, bērnus ieskaitot, bija ieradušies TLB sestdienas skolas eglītes pēcpusdienā 7. janvārī Kolumba zālē. Sarīkojumu ar svētbrīdi ievadīja māc. A. Briedis, bet skolas pārzine A. Martinsone uzrunā pateicās visiem labvēļiem par skolai sniegto atbalstu. Sv. Jāņa draudze skolai Ziemsvētkos ziedojusi 50 dol, archibīskaps A. Lūsis 10 dol., TLB dāmu komiteja 100 dol., Černonoku ģimene latviskus svečturus un E. Plūme mākslinieka E. Damberga gleznu loterijai, E. Pūliņš sarīkojumam dažādus materiālus, bet skolas vecāku padome visiem skolotājiem aploksnes. Priekšnesumu daļā skolas audzēkņi piedalījās ar melodeklamācijām, dziesmām un Ziemsvētkiem piemērotiem drāmatizējumiem. Abu 8. klašu audzēkņi S. Pogules un A. Muktas vadībā bija iestudējuši A. Brigaderes lugas „Maija un Paija" pirmos divus cēlienus. Lugas pilna izrāde paredzēta 21. aprīlī Sv. Andreja baznīcas telpās. Ar bagātīgu dāvanu maisu ieradās arī Ziemsvētku vecītis (E. Pētersons), izdalot veltes kā audzēkņiem tā arī skolotājiem. Bufeti bija iekārtojušas vecāku pad. dāmas R. Gailes vadībā, bet skolēnu cienasta galdus kārtoja L. Eikina. Sarīkojums skolas darbam dos labu atlikumu.

● Austrumu draudzes dāmu komitejas eglītes sarīkojums notika 6. janvārī sekretāres Irēnes Sostes mājā, piedaloties 15 darbiniecēm.

● Rīgas (72.) skautu vienības skauti, dižskauti un roveri eglītes sarīkojumu, apvienotu ar vēsturisko Ziemsvētku kauju atceri, šogad bija rīkojuši brīvā dabā, pilsētas parkā. Sarīkojumā bija ieradušies apm. 35 dalībnieki, un to vadīja L. Goba, A. Aldermanis, S. Leimanis un V. Vāgners. Ziemsvētku kauju vēstījumu nolasīja L. Goba.

● Kanadas latviešu skautu un gaidu jendu vadītāju mītnes vakars notiks 20. janvārī plkst. 8 vakarā S. Leimaņa mājā, 71 Allonsius Dr., Etobicoke, Ont.

O ZIŅAS

● Līdzīgi iepriekšējiem gadiem, arī aizvadītajos Ziemsvētkos DV Toronto nodaļas valdes pārstāvji un vanadžu kopas darbinieces apciemoja slimos un vientuļos tautiešus slimnīcās un dzīvokļos, pasniedzot svētku dāvanas.

● TLB inženieŗu un techniķu kopas gada sapulce notiks 12. janvārī plkst. 8 vakarā Latviešu namā. Darba kārtā valdes un revīzijas komisijas ziņojumi un vēlēšanas.

● Uz 70. mūža gadiem 2. janvārī atskatījās kādreizējais 6. Tukuma pulka strēlnieks Kārlis Briedis. Jubilārs bijis ilggadējs Latviešu kaŗa veterānu strēlnieku biedrības Kanadā kasieris. Šūpļa svētkos gavilnieku sveica biedrības vadība.

● DV Toronto nodaļas 28. decembra paplašinātajā valdes sēdē pārrunāja bingo spēles izkārtošanu jaunajā namā. Biedru gada sapulce notiks 4. februārī plkst. 12.30 dienā, kurā bez cita darbības pārskatu sniegs jaunā nodaļas nama pārvalde. Nodaļa pārzina 120 Latviešu nama akciju, to īpašnieku sanāksme notiks 9. janvārī plkst. 8 vakarā DV namā, lai pārrunātu Latviešu nama speciālās komisijas sniegto ziņojumu un pieņemtu lēmumus attieksmē uz to. Par nodaļas pārstāvi Latviešu nama valdē arī turpmākajam posmam izraudzīja M. Toži. Ziemsvētku kartīšu akcijā līdz šim ienākuši 3249 dol., bet iemaksas vēl turpina ienākt. Valde aicina visus kartīšu saņēmējus pasteigties ar samaksu. TLMM kluba biedrs J. Greize nodevis 50 dol. ziedojumu DV namam, kā arī iestājies DV Toronto nodaļā. Plašākas pārrunas sēdē izraisīja DV nama pārbūves un iekārtošanas jautājumi.

● Burtnieku saimes rīkotais Ziemsvētku daudzinājums Latviešu namā bija pulcinājis ap 80 apmeklētāju. To vadīja A. Pērkons, bet dižrunu teica Velta Toma. Priekšnesumu daļā bija dziesmas kokļu pavadījumā, TLB tautas deju kopas Dižd ancis sniegtās ķekatnieku dejas Z. Miezīša vadībā un Almas Mačas tautas dziesmu lasījumi.

● Austrumu draudzes dievkalpojums notiks 14. janvārī plkst. 2 dienā Sv. Barnaba baznīcā. Notiks arī svētdienas skolas mācības un jauniešu priekšiesvētību nodarbības vecākajai grupai.

● Ap 800 apmeklētāju, bērnus ieskaitot, bija ieradušies TLB sestdienas skolas eglītes pēcpusdienā 7. janvārī Kolumba zālē. Sarīkojumu ar svētbrīdi ievadīja māc. A. Briedis, bet skolas pārzine A. Martinsone uzrunā pateicās visiem labvēļiem par skolai sniegto atbalstu. Sv. Jāņa draudze skolai Ziemsvētkos ziedojusi 50 dol, archibīskaps A. Lūsis 10 dol., TLB dāmu komiteja 100 dol., Černonoku ģimene latviskus svečturus un E. Plūme mākslinieka E. Damberga gleznu loterijai, E. Pūliņš sarīkojumam dažādus materiālus, bet skolas vecāku padome visiem skolotājiem aploksnes. Priekšnesumu daļā skolas audzēkņi piedalījās ar melodeklamācijām, dziesmām un Ziemsvētkiem piemērotiem dramatizējumiem. Abu 8. klašu audzēkņi S. Pogules un A. Muktas vadībā bija iestudējuši A. Brigaderes lugas „Maija un Paija" pirmos divus cēlienus. Lugas pilna izrāde paredzēta 21. aprīlī Sv. Andreja baznīcas telpās. Ar bagātīgu dāvanu maisu ieradās arī Ziemsvētku vecītis (E. Pētersons), izdalot veltes kā audzēkņiem tā arī skolotājiem. Bufeti bija iekārtojušas vecāku pad. dāmas R. Galles vadībā, bet skolēnu cienasta galdus kārtoja L. Eikina. Sarīkojums skolas darbam dos labu atlikumu.

● Austrumu draudzes dāmu komitejas eglītes sarīkojums notika 6. janvārī sekretāres Irēnes Sostes mājā, piedaloties 15 darbiniecēm.

● Rīgas (72.) skautu vienības skauti, dižskauti un roveri eglītes sarīkojumu, apvienotu ar vēsturisko Ziemsvētku kauju atceri, šogad bija rīkojuši brīvā dabā, pilsētas parkā. Sarīkojumā bija ieradušies apm. 35 dalībnieki, un to vadīja L. Goba, A. Aldermanis, S. Leimanis un V. Vāgners. Ziemsvētku kauju vēstījumu nolasīja L. Goba.

● Kanadas latviešu skautu un gaidu jendu vadītāju mītnes vakars notiks 20. janvārī plkst. 8 vakarā S. Leimaņa mājā, 71 Allonsius Dr., Etobicoke, Ont.

OGOTĀJI LIELPILSĒTĀ

ČIKAGAS PIECĪŠU 100. IZRĀDE

Ikviens, kas kādreiz stāvējis uz skatuves dēļiem, zina, ka katra uzsāšanās ir sava veida piedzimšana. Tā varam teikt, ka Čikagas Piecīši dienu pirms 1967. gada beigām Ņujorkā svinēja savu 100. dzimšanas dienu. Ilgs „mūžs" kaut kam, kas pastāv no jokiem un dziesmām, it sevišķi, ja atceramies, ka jokots ticis mums neparastā kārtā: par mums pašiem! Kā viņi to iespējuši? Vai viņiem ir kāda slepena recepte? Paši Piecīši saka, ka viņi vēl nav mitējušies to meklēt...

„Nemitēšanās meklēt" ir daudzu panākumu atslēga. Tas arī ir veids, kā Piecīši kļuvuši par „iestādījumu", kam trimdas vēsturē ierādāma cienīga vieta. Ja arī, pēc Jāņa Peniķa dalījuma, lielā Piecīšu daļa pieskaitāma pie t. s. vidējās paaudzes rindām (viens viņu vidū jau gatavo doktora darbu bakterioloģijā, diviem ir māstera gradi, bez tam dzied arī viens inženieris un viens politisko zinātņu bakalaurs), viņi nav zaudējuši kontaktu ne ar jauno, ne pat visjaunāko paaudzi: pēc sarīkojuma Ņujorkā lielāks skaits 9 — 12 gadīgo bija apstājuši Piecīšus aizkulisēs, lai dabūtu viņu autogrammas. Pie tā savi nopelni, droši vien, arī viņu nemitīgās atjaunošanās procesam, kam pateicoties, neredzam vis vairs Piecīšus spēlējam ar basu, plēšenēm un tamburīnu kā senāk, bet gan ar spīdīgām elektriskām ierīcēm un pavisam jaunu sievieškārtas Piecīti — Janīnu Ankipāni, kuŗa dzied tik jauki un izskatās tik piemīlīga, ka jācer, ka viņu nenomainīs pret „jaunāku modeli" tik drīz, kā Piecīšiem agrāk bija parasts. Simtajā izrādē dažiem zvērinātiem „piecīšomāniem" gan pietrūka divu iemīļotu seju — Jāņa Rinkusa un Ģirta Puriņa. Tā Piecīšu ansambļa dalībnieku skaits nesasniedza „normālo" skaitu — septiņi.

Liekas, kopš pēdējās turnejas Piecīši atkal sirdīgi strādājuši: iestudējuši jaunas dziesmas ar pašu sacerētiem tekstiem, sameklējuši visādas sensācionālas ziņas pa latviešu laikrakstiem, sagatavojuši vairākus diezgan sarežģītus skečus, svīduši izšķiroties, kam piešķirt tradicionālos „Antiņus"; pat sarakstījuši lugu, kuŗas iestudēšana gan apstājusies — tādēļ, ka nevar sameklēt tēlotājus, kas būtu ar mieru spēlēt divus suņus, kuŗus mežsargs nošauj (tagad tādi miermīlīgi laiki)... Toties lugas pirmo cēlienu iespaidīgi nolasīja, ieteicot arī rakstnieku rītos, vakaros un parādēs parasto dzejoļu un prozas fragmentu vietā sākt lasīt lugas.

Piecīšu dziesmiņas, kuŗas arvien bijušas slavenas ar to, ka populārām meldijām pielāgoti negaidīti vārdi, tagad dažkārt ir ar makabru apakštoni, kā tā par trimdas gadiem (pielāgota Ziemsvētku laika ziņģei par 12 dāvanām 12 dienās), Jāņiem psichodeliskā garā, vai par to, ko afrikāņi, lauru lapas (un piparus) savākuši, darīs ar latviešu delegāciju. Bet arī tas ir laikmetīgi... Sakarā ar elektriskajām ģitārām, arī mūzika skan pavisam savādāk, bet ne slikti, piemēram, „Vakars uz ezera". Nākotnē tādu gabalu būšot vairāk.

Joku liela daļa bija par BATUN, bet tā kā viena no Piecīšu 5 cepurēm, kuŗas viņi izdāvināja publikai — jaunākajiem ogošanai un sēņošanai, vecākajiem ziedojumu vākšanai, pavisam nejauši iekrita BATUN darbvedes rokās, tad šoreiz, varbūt, varētu to piedot. Galu galā, bez savas tiesas nepalika arī citi trimdas iestādījumi. Tā, piemēram, zelta Antiņu saņēma kāds latviešu laikraksts par pirmo „sakabināto" dzejoli (literātūrā), saimniekošanā — Daugavas Vanagi par 2 sludinājumiem, no kuŗiem pirmajā lūgts nesūtīt Ziemsvētku kartītes, tā vietā ziedojot svarīgiem mērķiem, bet otrā ziņots, ka DV pārdod Ziemsvētku kartītes par pazeminātu cenu... Antiņu par pretkomūnistisko darbību, kuŗa iegūšanā it kā sacentās organizācijas Americans for Congressional Action to Free the Baltic States un BATUN, tomēr ieguva kāda laikraksta Čikagas korespondente par komūnistu šūniņas atklāšanu latviešu skolā...

Savās Ņujorkas ziņās Piecīši mierināja tos, kas, piedalīdamies ap Grand Central staciju strādājošo latviešu azaidā (kas ieilga), bija atlaisti no darba, jo drīzumā rīkos speciālu azaidu viņiem par godu: lūkoja reklāmēt BATUN jaunos plakātus (ar tekstu: „Russia, get out of Estonia, Latvia, and Lithuania!"), kuŗi īstenībā pielipināmi automašīnu aizsargstienim, atrodot daudz citu veidu, kā tos vēl varētu izlietot.

Publika bija atsaucīga, dažbrīd smējās līdz asarām. Atvadoties ansambļa vadītājs un galvenais jokdaris Alberts Legzdiņš tai piekodināja palikt tikpat nelokāmai savā dzīves veidā, jo tad Piecīšiem nekad neaptrūkšoties vielas. Bez jau pieminētajiem — Janīnas Ankipānes un Alberta Legzdiņa — Piecīšu sastāvā bija Ilmārs Dzenis, kas labi dzied un prot vietā iemest pa vārdam latgaliski, Uldis Ievāns, kas sevišķi izceļas skečos, un Uldis Streips, kas īstenībā der visur, bet kam, laikam, vislabāk patīk stāvēt ar jauno elektrisko ģitāru plecos un uzdot toni pārējiem, kas dažkārt vēl lietoja vecmodīgākus instrumentus.

Pēc izrādes bija „Piecīšu pieņemšana" igauņu nama telpās. Kad paši Piecīši pēc pārģērbšanās tur ieradās, nams bija tik pārpildīts, ka ansambļa vadītājs beigās atrada vietiņu blakus istabā uz limonādes kastes, kur arī pieņēma apsveikumus un sniedza padomus par pilnīgāku dzīvi. Arī es tur beigās piespiedos klāt, gribēdama zināt, kas tā par lielo organizāciju, bagātu fondu vai veiksmīgu aģentūru, kuŗa tik lieliski kārto Piecīšu lietas, taču saņēmu atbildi, ka viņi to allaž darījuši paši. Tā nu atliek tikai novēlēt tikpat jocīgu un dziesmotu otru izrāžu simtu, izturīgas riepas ceļojot un pār visām lietām — nemitēšanos meklēt.

D. V.

Ročestras tautieši atsaucīgi

MAZAS LATVIEŠU KOLONIJAS LIELAIS DEVUMS LATVIJAS 50 GADIEM

Tūlīt pēc konstruēšanās vietējo organizāciju izraudzītā Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres sarīkojumu rīcības komiteja Ročestrā pr-ža A. Niedola vadībā uzsāka enerģisku darbību ziedojumu vākšanai jubilejas gada sarīkojumu vajadzībām. Kalkulējot sekmīgu vākšanas akciju, panāca vienošanos ar Amerikas latviešu apvienību, ka ziedojumus Ročestras un tās apkaimes apm. 375 tautiešu lielajā latviešu kolonijā vāks tikai vietējā rīcības komiteja, akcijā ietveŗot arī ALAs vajadzības resp. Ročestrai noteikto 1000 dol. kopdevumu. Visprms izsūtīja aicinājumus ziedot, pēc tam rīcības komitejas locekļi tautiešus apmeklēja mājās. Šai darbā iesaistījās visi 9 rīcības komitejas locekļi, kopā apmeklējot 153 mājas.

18. decembra sēdē komiteja konstatēja, ka no 112 ziedotāju vienībām (ģimenes un atsevišķi ziedotāji) kopā savākti 2428 dol., kas dod nepilnu 22 dol. caurmēru uz ziedotāju. Vēl 7 ziedotāju vienības solījušas savu devumu nodot vēlāk, kas kopsummu var pavairot līdz 2600 dol. Ziedot atteikušās 34 vienības, gan dažkārt norādot, ka savus ziedojumus jau nosūtījušas ALAi, par ko rīcības komiteja lūgusi ALas apstiprinājumu. Lielākos ziedojumus, katru 100 dol. apmērā, nodevuši: Dr. Zigurds Bērzups, Marģers Cubins un Valda Latone. Samērā daudz ir 50 dol. ziedojumu. Ar sevišķu atzinību un pateicību pieminami pensionāri, kuŗu devumi, par spīti mazajiem ienākumiem, dažkārt pārsnieguši labi situētu strādājošu namsaimnieku un citu devumus.

No savāktās summas noteiktie 1000 dol. nosūtīti ALAi. Sīkākus rezultātus rīcības komiteja publicēs Ročestras un apkārtnes latviešu sabiedrībai pēc akcijas pilnīgas pabeigšanas. Vērtējot paveikto, jākonstatē, ka līdzekļu vākšanas akcija, kaut to nav atbalstījuši visi aicinātie, bijusi ļoti sekmīga. No tā secināms, ka Ročestras un tās apkārtnes tautiešu izteikts vairākums ir cīņas ierindā par savas tautas un tēvzemes tiesībām un brīvību.

Domājot par tālāko darbību, rīcības komiteja izstrādājusi darbības plānu visam jubilejas gadam, kas var prasīt pat lielākus par rīcībā esošajiem līdzekļiem, tādēļ to papildināšanai paredzēts rīkot īpašus peļņas sarīkojumus.

A. I

JAUNGADA SAGAIDĪŠANA DV NAMĀ TORONTO

DV Toronto nodaļas priekšsēdis I. Zamlovskis, sveicot vakara dalībniekus, aicināja Kanadas DV valdes priekšsēdi E. Krūku teikt uzrunu. To pabeidzot, E. Krūka uzsvēra, ka šis ir pirmais lielākais sarīkojums jaunajā Toronto nodaļas namā, un aicināja viesus, jauno gadu ievadot, nodziedāt „Dievs, svētī Latviju!". Augšējā uzņēmumā: Jaunā gada saņēmēji himnas laikā; priekšā redzami viesi no Niagaras. — Apakšā pa kreisi: Ar smaidu valša solī jaunajā gadā iedejo Latviešu sporta apvienības Kanadā priekšsēdis Viktors Sališs ar dzīvesbiedri. — Apakšā pa labi: Ilggadējo Toronto DV sporta kluba valdes locekli Krišu Briedi (pa kreisi) sveic kluba priekšnieks Rūdolfs Kadiķis ar dzīvesbiedri. Foto: Liģers

Gaŗezers plāno šis vasaras darbu

Latviešu centra Gaŗezers pēdējā sēdē apstiprināja nometņošanas periodus vasarā: pirmais no 30. jūnija līdz 14. jūlijam, otrs — no 14. — 28. jūlijam, bet trešais — no 28. jūlija līdz 11. augustam. Latviskā mantojuma seminārs jauniešiem darbosies no 11. — 25. augustam. Vasaras vidusskolas trīs klasēs mācības notiks no 30. jūnija līdz 11. augustam. Kristīgās jaunatnes kursus mācītājs Ivars Gaide paredzējis rīkot pirms nometņošanas sākuma no 23. — 30. jūnijam.

R. Jankavs ierosināja vasaras nometņošanas sezonā, sakarā ar Latvijas valsts dibināšanas 50 gadu atceri, paredzēt kādu plašāku sarīkojumu, līdzīgu dziesmu dienai iepriekšējā vasarā. Šogad tā varētu būt Daugavas Vanagu svinīgā junda, šaušanas sacīkstes apgabala mērogā, varbūt sporta sacīkstes, daiļamatniecības skate, tautiskās dejas, vakarā koncerts un balle. Padome ierosinājumu pieņēma un par piemērotāko laiku izraudzīja 10. un 11. augustu.

Apstiprināja administrātora V. Klētnieka izstrādātos noteikumus par Gaŗezera sakarniekiem, kuŗu uzdevums daudzināt Gaŗezera mērķus savā draudzē, organizācijā, pilsētā vai apvidū un sekmēt Gaŗezera pasākumus un sarīkojumus.

Padome iepazinās ar jaunajiem Gaŗezera kārtības noteikumiem un statūtu grozījumu projektu, to apstiprināšanu atliekot uz nākamo sēdi.

L. Kalniņš ziņoja par ALJAs 15. kongresa ierosinājumiem un lēmumu iegādāties vēl vienu Gaŗezera akciju, ja līdzekļi atļautu. Padome aicināja jauniešus nākt talkā Gaŗezera izveidošanā ar darba spēku un ierosinājumiem.

V. Klētnieks informēja, ka strādājis pie dabas taku nospraušanas Gaŗezerā. Šis takas apstaigājot, kā nometņotāji, tā vasarnieki un ciemiņi varēs iepazīties ar Gaŗezera robežās atrodamiem interesantiem augiem, vairāk par 50 koku un krūmu sugām, ēdamiem un ārstniecības augiem, putniem un dzīvniekiem, minerāliem u.c. dabas īpatībām, salīdzinājumā ar dabu Latvijā.

Daudz laika padomei nācās veltīt saimnieciskiem jautājumiem. Kasieris A. Bērzkalns ziņoja, ka ar Detroitas Kristus draudzes aizdevumu 5000 dol. (ko šai sēdē vēl palielināja par 500 dol.) segti steidzamākie maksājumi, bet, lai nokārtotu visas lēses, vēl nepieciešami 6600 dol. Starplaikā Gaŗezera akciju iegādei no korporācijas Ventonia saņemti 223 dol. (izsniedzamas 2 akcijas) un no Akadēmiskās kopas Indianapolē 10 dol. (iemaksa uz nākamo akciju). Vasaras vidusskolas komitejas pr-dis Ed. Avots ziņoja, ka no ASV rietumpiekrastes 3. latviešu dziesmu svētku atlikuma saņemti 200 dol. mācības līdzekļu iegādei. Tāpat Klīvlendas korporāciju kopa un akadēmiskā kopa ziedojušas vidusskolai 70 dol. atlikumu no sava Latvijas universitātes gadasvētku sarīkojuma. Ar pateicību saņemot šos ziedojumus, padome aicināja arī citas organizācijas un draudzes pasteigties ar Gaŗezera akciju iegādi un ziedojumiem, jo jākārto kārtējais hipotēkas maksājums 2500 dol. Līdzekļu sagādei nolēma rīkot mantu loteriju, kuŗas laimestam Detroitas Kristus draudze ziedojusi vienu apbūves gabalu ciemā Latvia, personīgi padomes pr-dis V. Treimanis ziedoja loterijai ASV pastmarku kollekciju 200 dol. vērtībā.

Auto iebraukšanas zīmēm 1968. gadā noteikta līdzšinējā maksa — 3 dol. gadā vai 1 dol. atsevišķai reizei.

E. B.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ROČESTRA

● Draudzes eglītes vakarā svētdienas skolas audzēkņi izpildīja svētku programmu, dziedot, mūzicējot un deklamējot. Bija arī tautas pasakas „Eža un zaķa skriešanās" uzvedums Azandas Liepiņas iestudējumā. Viņas vadībā sekmīgi debitēja skolēnu korītis Svētku vecītis (I. Līders) apdāvināja mazos. Sava tiesa tika arī svētdienas skolas skolotājiem, kuŗi saņēma pa svētku veltei — grāmatai. Cienasta galdu bija klājusi dāmu komiteja. Sarīkojumā sumināja A. Darbota māmuļu, kuŗai apritēja 80. mūža gads. Dāmu komitejas pr-ce M. Ozola viņu sveica ar ziediem, bet māc. T. Ziraks draudzes vārdā pasniedza Jauno derību. Vakars bija pulcinājis ļoti daudz mazo un lielo dalībnieku.

● Skaistas un Kastrānes pagasta bij. sekretāram Osvaldam Budbergam Jaungada dienā apritēja 80 mūža gadu. Dzimis Jēkabpilī, jau agri uzsācis pašvaldību darbinieka gaitas, sākumā par rakstveža palīgu Skaistas pagasta valdē, bet ātri izvirzījās augstākam amatam un nepilnu 20 gadu vecumā bija jau pagasta rakstvedis. Sākoties pirmajam pasaules kaŗam, Budbergs pārcēlās uz Asūnes pagastu, kur sākumā strādāja par tiesu izpildītāju, vēlāk banku grāmatvedībā un apdrošināšanas sabiedrībā. Nodibinoties Latvijas valstij, viņš atsāka sekretāra darbu Skaistas pagasta valdē, kur nostrādāja līdz 1940. gadam, kad komūnistiem iebrūkot, bija spiests darbu atstāt. Par nopelniem apbalvots ar Trijzvaigžņu ordeni un Atzinības krustu. Trimdas posmu Vācijā Budbergs aizvadīja Eslingenā, kur strādāja par grāmatvedi un izdales punkta vadītāju vietējā latviešu kolonijā, bet 1951. gadā izceļoja uz ASV, apmetoties uz dzīvi Ročestrā. Trimdas gados viņš guvis interesi par daiļamatniecību, veidodams gaumīgus darinājumus, kuŗi var sacensties ar reklāmētiem izstrādājumiem profesionāļu darbnīcās.

A. Sed.

KALAMAZŪ

● 18. dec. miris vecākais Kalamazū ev.-lut. latviešu draudzes pērminderis — 88 gadus vecais Kārlis Teodors Kalniņš. Aizgājēju no draudzes baznīcas uz Riversaides latviešu kapu nodalījumu 21. decembrī izvadīja māc. A. Piebalgs. Iepriekšējā vakarā Langlanda bēŗu namā notika aizlūgums, kuŗā piedalījās arī prāv. J. Turks. Kapsētā pēdējās ardievas teica E. Brože Korporāciju kopas vārdā, Fr. Butners no ģimenes, A. Sildegs no pērminderiem un V. Miķelsons no draudzes.

● Latviešu skola saņēmusi no Emīlijas un Pētera Austiņiem kopā ar Ziemsvētku sveicieniem 10 dol. darba sekmēšanai.

● Kalamazū ev.-lut. latviešu draudzes eglītes vakarā 30. decembrī visus priekšnesumus sniedza draudzes bērni. Ziemsvētku vecītis tos savukārt aplaimoja ar dāvanām, par kuŗām bija rūpējusies dāmu komiteja.

ELIZABETE

● Īsi pirms Ziemsvētkiem Elizabetes - Nuarkas latviešu ev.-lut. draudzi aplidoja vēstis par divi traģiskiem notikumiem. 16. decembrī Ņuarkā draudzes vecākās locekles Dārtes Bārenes 90. dzimšanas dienas svinībās, kuŗās garīgo ievadu teica māc. T. Vēdzele, apsveicot pie galda jubilāri, ar sirdstrieku salima A. Ducēns. — 21. decembra vakarā, šķērsojot ielu Edisonā, 53 gadus vecajai Modrai Ozoliņai uzdrāzās automašīna. Cietušo nogādāja slimnīcā, kur konstatēja ievainojumus galvā, mugurkaulā un kājā, kā arī iekšējus savainojumus, kas bija tik smagi, ka M. Ozoliņa dienu vēlāk mira. Viņu pēdējā gaitā 27. decembrī izvadīja māc. T. Vēdzele. Draudzes vārdā atvadījās un ziedus nolika draudzes pr-ks V. Lejnieks. Par nelaiķi sēro vīrs Arturs Ozoliņš ar diviem dēliem un mzbērniem.

V. N.

Dieva valstības sludinātāja darbā

MĀCĪTĀJA FRIČA RUPERTA 25. ORDINĀCIJAS ATCERE

Bostonas latviešu sabiedriskā dzīve būtu grūti iedomājama bez māc. Friča H. Ruperta, kas arvien atrodams darbojamies kādā kultūras laukā. Būdams vecākās Bostonas latviešu ev.-lut. draudzes mācītājs, viņš nu sasniedzis pirmo ievērojamāko darba jubileju — 25 gadu ordinācijas atceri.

Māc. Ruperts teoloģijas studijas iesāka 1937. gadā Latvijas universitātē, pabeidza 1942. gada pavasarī ar 1. šķiras diplomu, bet 1944. gada 12. maijā ieguva teoloģijas licenciāta gradu. Ar Baznīcas virsvaldes rīkojumu viņu nozīmēja kandidāta laiku nokalpot pie Grobiņas diocēzes prāv. Kr. Valtera (sen.), bet mācītāja amatā viņu ordinēja archibīskaps T. Grīnbergs 1943. gada 3. janvārī. Latvijā māc. Ruperta darba laiks aizritēja Liepājas Sv. Annas baznīcas paspārnē, veicot Grobiņas prāvesta iecirkņa vikāra pienākumus. Vņš strādāja visai bīstamos apstākļos, jo apvidū jau operēja sarkano partizānu grupas, bet mācītājam amata darīšanās bieži bija jābrauc cauri biezajiem mežiem starp Aizputi, Saku un Rucavu. Vēlāk še kalpoja māc. Kamols, kuŗu komūnisti pēc 1945. gada nošāva, kad viņš baznīcā teica sprediķi. Līdztekus mācītāja darbam Ruperts veica arī skolotāja pienākumus Liepājas valsts technikumā un pilsētas komercskolā. Viņa audzēkņu liktenis ir traģisks — zēni, kas bija iesaukti kaŗā, nokļuva gan Zviedrijā, bet viņus izdeva boļševikiem.

Vācijā māc. Ruperts darbojās Štrases un Memingenas nometnēs par mācītāju un skolotāju, bet 1946. gadā iestājās Heidelbergas universitātē kā doktorands pie prof. Rozenkranca salīdzināmajā reliģiju vēsturē, bet reizē no jauna sāka studēt vecģermāņu valodas, kuŗās par mācības spēku darbojās Latvijas universitātes līdzdibinātājs prof. Vāle. Studiju laikā Ruperts latviskoja senislandiešu varoņdzejas „Edda" kopojumu, kas apmēros pārsniedz A. Pumpura „Lāčplēsi". Šis darbs vēl tagad gul mācītāja atvilktnē nepublicēts. Viņa studijām svītru pārvilka līdzekļu trūkums, kas Vācijā iestājās pēc valūtas reformas.

1950. gadā Ruperts izceļoja uz Kanadu un darbojās par mācītāju Kičenerā un Sadberijā, bet 1953. gadā viņu izraudzīja par mācītāju Vinipegā, kur veic pienākumus līdz 1959. gadam. Še viņam iznāca staigāt pa pēdām, kuŗas kādreiz iemina pirmie latviešu mācītāji Amerikā, piemēram, Rebane no Bostonas, Silaks, Čalis u. c. Māc. Ruperts šo laiku atceras kā vienu no interesantākajiem savās darba gaitās, jo viņa darbības rezultātā veclatviešu kolonijās atdzima interese par latviešu valodu, grāmatām, laikrakstiem un dievkalpojumiem. Šīs kolonijas 25 gadus nebija dzirdējušas latviešu mācītāju.

Reizēm viņam vienā dienā nācās runāt arī vācu un angļu dievkalpojumos. 1960. gadā martā viņu aicināja uz Bostonu Džamaikas Plēnas draudzē, kuŗu dibinājis Jēkabs Zībergs, uzņemties vikārmācītāja pienākumus. Tā paša gada 15. maijā draudze viņu vienbalsīgi ievēlēja par savu mācītāju.

Māc. Ruperta laikā draudze nostabilizējusies, pat uzplaukusi un ieguvusi cienījamo stāvokli Bostonas latviešu vidū, kāds tai pienākas pēc draudzes locekļu skaita, kuŗu vidū ir kā veclatvieši, tā jaunie ieceļotāji, kuŗus sākumā vēl apkalpoja māc. K. Selmers.

Māc. Ruperts arī darbojas sabiedriski - kultūrālajā laukā, būdams skolotājs latviešu skolās, Krājaizdevu sabiedrības līdzdibinātājs, J. Zīberga fonda loceklis un DV apvienības biedrs. Viņš ļoti ciena mūziku un glezniecību, sevišķi pēdējo, kuŗu mācījies Rīgā. Kā runātājs māc. Ruperts arvien vadījies no prof. Maldoņa studentiem teiktajiem vārdiem: „Dēli, nekad nesprediķojiet to, kam paši neticat."

Māc. F. Ruperts pieder pie korporācijas Patria saimes.

O. A.

PAR „JAUNO LIBERĀLISMU" . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

nostāju jau vispār nekas nevar samaitāt". Jautājums, protams, še vienīgi tas, vai mēs uzskatām latviešu trimdas sabiedrību par labi informētu un par sabiedrību ar noteiktu nostāju.

Vēlreiz atgriežoties pie sakaru jautājuma, Dr. Streips liek „jauno liberāļu" mutē šādu apgalvojumu: „Jāuzsāk dialogu ar jebkuŗu pieejamu grupu Latvijā, arī ar komūnistu funkcionāriem." Še grūti konstatēt Dr. Streipa paša uzskatus, jo viņš saka: „Atkārtoti jāuzsveŗ, ka Latvija ir nepiedzīvoti noslēgta valsts, un nav iespējas sākt nozīmīgu un paliekošu dialogu ar kādu grupu, reizē kalpojot tautas interesēm. Tas nenozīmē, ka šādas iespējas nebūtu jāpūlas radīt..." (Pasvītrojums mans, — J. P.) Šī, diemžēl, ir rotaļāšanās ar vārdiem, ne īsta atbilde. Ja nu mums nav iespēju uzsākt dialogu ar jebkādu grupu Latvijā, tad nav. Bet ja nu mums būtu jāpūlas to darīt, tad taču mēs pieņemam, ka tādas iespējas tomēr ir! Te var vēl vienīgi piezīmēt, ka zināma veida netieši „dialogi" tomēr jau pastāv: galu galā, vismaz daži trimdas latvieši ir samērā labi informēti par notikumiem Latvijā un reaģē uz tiem; tāpat Latvijā ir latvieši, kas informēti par trimdas notikumiem un arī reaģē uz tiem. Vai un kā šos kontaktus padarīt tiešākus un plašākus, ko uzskatīt par „komūnistu funkcionāriem" u.t.t., tie ir komplicēti un atvaraini jautājumi, kuŗu risināšanā der tikai aukstasinīga analize un mazliet gribas eksperimentēt.

Dr. Streips „jaunajiem liberāļiem" piedēvē vēl pāris citu argumentu par komūnismu kā ideoloģiju un par naida funkciju latviešu sabiedrības saturēšanā, bet lai šie vairāk filozofiskās dabas argumenti paliek citai reizei. Šī apskata atzinumam pietiks: tas salmu vīrs, kuŗu Dr. Streips apzīmējis par „latviešu jauno liberāli" un smagi apstrādājis savā rakstā, nebūs bijis īsts pretinieks viņa pamatīgajai debatētāja veiksmei. Neapšaubāmi, latviešu sabiedrībā ir tendences, kuŗas varētu definēt kā „liberālas" un kuŗām Dr. Streips oponētu. Bet vismaz tos argumentus, kuŗus viņš piedēvē liberāļiem savā rakstā, viņš apgāž tikai tad, kad pats tos apgāšanai sastatījis.

Sava raksta ievadā Dr. Streips min kādu komūnistu propagandas radītu neredzamu sabiedrību, kas „bīda latviešu jauno liberāļu domāšanu", un saka, ka „šai čūskai jānocērt galva". Šo rindu autors, pazīstot un respektējot Dr. Streipa sabiedrisko stilu, atļaujas pieņemt, ka čūsku sišana vai neredzamu sabiedrību atklāšana nebūs bijis viņa nolūks. Viņa nodoms, kas neapšaubāmi izdosies, būs bijis kaut kas svarīgāks: rosināt atklātas diskusijas par visai latviešu sabiedrībai nozīmīgiem jautājumiem.

Vai esat nokārtojuši abonemetu?

PIEMINEKĻI

Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville)
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OŠAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

14. janvārī, plkst. 11 rītā dievkalpojums. Svētdienas skola pl. 10.30. Jauniešu grupa pl. 10 rītā. Iesvētes mācība pēc dievkalpojuma.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 361 Danforth Ave.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave, South.

14. janvārī, plkst. 11 dievkalpojums.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

14. janvārī, pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

14. janvārī dievkalpojuma nebūs.

21. janvārī, plkst. 1.30 pēcp. dievkalpojums un Svētdienas skola. Jaunatnes stunda.

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8394. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montreālā.

14. janvārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums.

28. janvārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums.

Jauniešiem, kas apmeklē iesvētes mācību, 7. janvārī, plkst. 10 no rīta mācība pie draudzes mācītāja, bet 14. un 28. janvārī baznīcā.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas"

Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12, Ont.

ASV BAZNĪCĀS

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1386 Pauline Blvd.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 4965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679..

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA2-2248. Māc. V. Līventāls tālr. WE3-9326.

KLĪVLENDA

Klīvlendas latviešu ev.-lut Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

OKLANDĒ

Centrālā luterāņu baznīcā, 215 Ridgeway Ave.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Pa ziemas sezonu, ja atļaus sniega apstākļi, katru sestdienu un svētdienu Happy Hills parkā un Ērgļu ligzdā notiks slēpošana un braukšana ar motorkamanām.

Katru svētdienu pl. 2 pēcpusdienā ĒRGĻU LIGZDĀ filmu izrādes krāsās un skaņās par sportu un dzīvi Kanadā.

20. janvārī — plkst. 7.30 vakarā Latviešu namā Preses balle.

21. janvārī — plkst. 12 dienā Rakstnieku cēliens Latviešu namā.

21. janvārī — pl. 5 p.p. Mairitas un Gunāra Larsena (no Austrālijas) vijoļkoncerts Sv. Jāņa baznīcas zālē.

25. janvārī — pl. 8 vak. Latviešu namā DV T Kanadā priekšlasījumu serijas nākošais priekšlasījums. Referēs H. Miķelsons par tematu „Kā ierīkot skatuvi un iestudēt lugas."

26. janvārī — pl. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē Austrālijas viesa — tenora Ernesta Maršaua koncerts; pie klavierēm Anita Rundāne. TLB sarīkojums.

27. janvārī — DV Toronto nodaļas nama atklāšanas sarīkojums.

28. janvārī — plkst. 5 TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgais aicinājums Latviešu namā, Toronto. L. Auzānes - Vītoliņas komēdija „Atbalsis."

8. februārī — plkst. 8.15 vakarā pianistes Ilzes Štrāles - Didrichsons koncerts Unitarian koncertzālē, 175 St. Clair Ave. W.

10. februārī — DV Toronto nod. namā, 125 Broadview Ave., Toronto. DV nodaļas masku balle.

HAMILTONA

20. un 21. janvārī — jaunatnes sešu nedēļu nogaļu kursu 1. posms (174 Locke St.).

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss. ....

Adrese: ....

....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..........

.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.56 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619 941 Dovercourt Rd. Toronto

Draudzīgā aicinājuma 30 gadu atcerē DĀVINIET

Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja..........	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza....	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās...	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom..	$3.90

Pieprasiet: DV Grāmatnīcā,
491 College Street, Toronto 4,
Ont., Canada.

Apgāda
DAUGAVAS VANAGS
izdevums

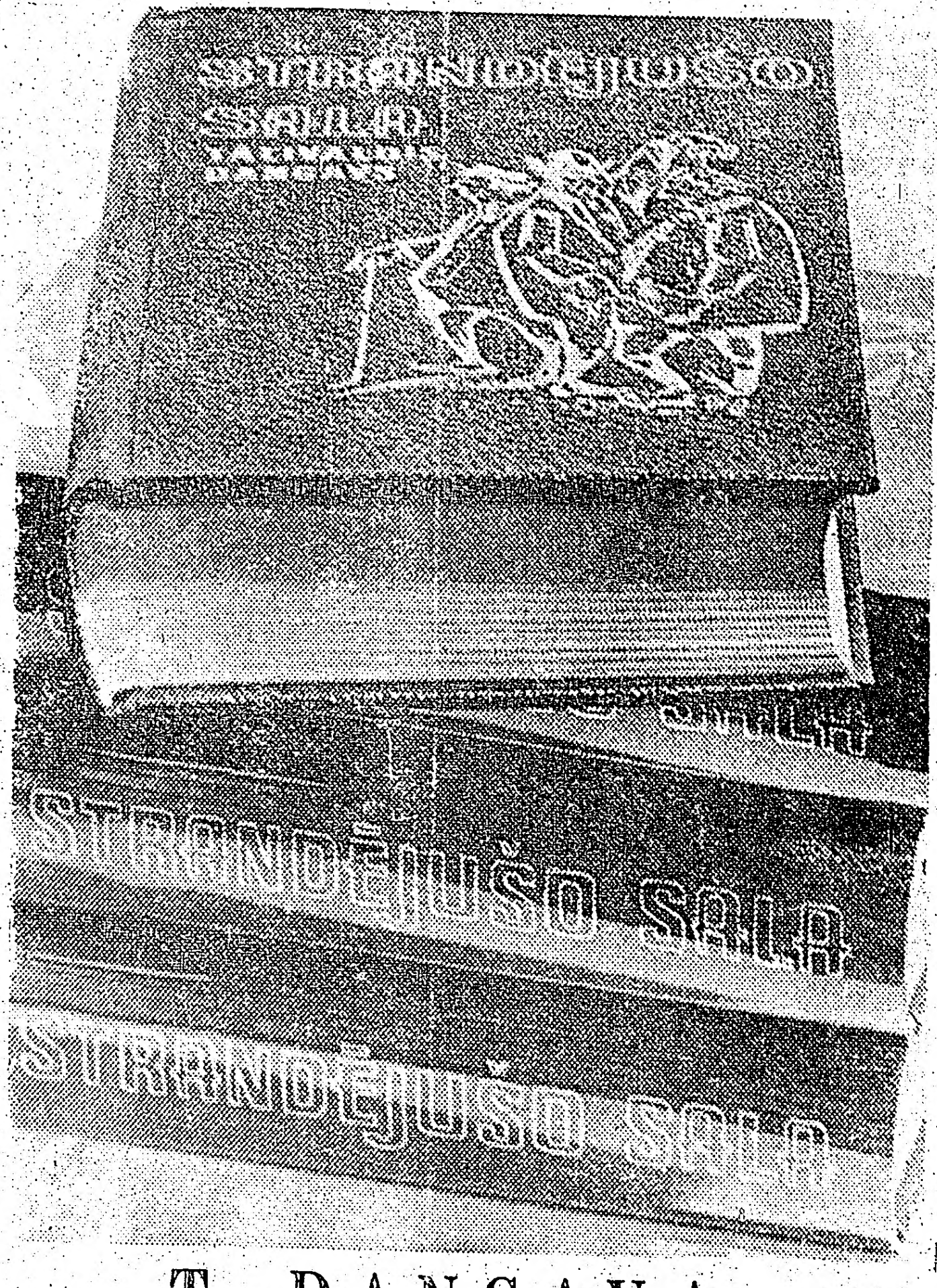

T. DANGAVA

stāstu krājums

STRANDĒJUŠO SALA

Literatūras kritiķis Jānis Rudzītis Vācijas „Latvija" š. g. 44. numurā par šo izdevumu cita starpā raksta: „Visumā tā ir grāmata, kas liecina, ka Tālivaldis Dangavs ir bijis rakstnieks ar apskaužami bagātu intelektuālo bagāžu, sevišķi domājot par valodu prašanu un orientēšanos pasaules literatūrā, mūzikā un glezniecībā." — „ . . . nav noliedzams, ka ar Strandējušo salu mūsu literatūrā ieradies gluži ūnikāls stāstu krājums."

Cena $8.20 GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE

Dabūjama DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.

DĀVINIET LATVIEŠU SKAŅU PLATES DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA 30 GADU ATCERĒ

LP 3

Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters Jānis Mediņš ĀRIJA; E. Dārziņš MELANCHOLISKAIS VALSIS; J. Kalniņš SUITU DANCIS; A. Ābele MEDITĀCIJA; J. Vītols 5 TAUTAS DZIESMAS: Skaisti dziedi, lakstīgala, Āvu, āvu baltas kājas, Pūt, vējiņi, Tautiešam roku devu, Ej, saulīte, drīz pie Dieva.

LP 4

Ziemsvētku dziesmas:

Reitera koris ar simf. ork. diriģents Teodors Reiters J. Vītols DIEVIŠĶAIS MIRDZUMS; E. Melngailis ES SKAISTU ROZĪT ZINU; L. van Beethoven SVĒTA NAKTS, AK IZLEJ TU; E. Melngailis KLUSA NAKTS, SVĒTA NAKTS; J. Graubiņš NĀVES ĒJAS, A. Kalniņš SENA AUKLES DZIESMA; A. Kalniņš NAKTS DZIESMA; W. A. Mozart AVE VERUM CORPUS.

LP 7

Adele Pulciņa-Karpa, soprāns; Latviešu Stīgu Kvartets: A. Norītis, V. Ruševics, E. Vīnerts, A. Ozoliņš.

J. Vītols PIE TAVA AUGSTA BALTĀ LOGA; AIZVER ACTIŅAS; MAN PRĀTĀ STĀV; MAZIŅŠ BIJU, NEREDZĒJU; W. A. Mozart MEDĪBU KVARTETS (K. 458).

LP 8

Marisa Vētras dziedoņi, A. Štrombergs, klavieres.

A. Štrombergs LOKATIES, MEŽU GALI, M. MacVicar, soprāns, M. Bērziņa, alts, K. Šūns, tenors, J. Cīrulis, baritons; MAZA BIJU, NEREDZĒJU M. MacVicar; P. Līcīte DZEGUZE KŪKO M. MacVicar, M. Bērziņa, K. Šūns; E. Dārziņš MĀTES DZIESMIŅA M. MacVicar; T. Ķeniņš EJ, SAULĪTE, DRĪZ PIE DIEVA I. Birne-Veinberga, soprāns, M. Bērziņa; A. Štrombergs EJ, SAULĪTE Mariss Vētra (60 g. v.); H. Pavasars PROTU PROTU, REDZU REDZU Kalvis, dubultkvartets; T. Ķeniņš AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA M. MacVicar, soprāns; A. Štrombergs PILNA UPE BALTU ZIEDU M. Bērziņa, alts, A. Ķivlenieks, tenors; M. Zariņš DZEGUZE UN PRECINIEKS A. Vītols, baritons; A. Štrombergs REDZ, KUR JĀJA DIV' BAJĀRI A. Ķivlenieks, A. Vītols; A. Kalniņš JURKA, PUIKA, MADI ĶERA A. Ķivlenieks; A. Štrombergs APSEGLOJU MELNO KUILI M. Vētra (60 g. v.); T. Ķeniņš MIESTIŅŠ J. Cīrulis, baritons PIECI GADI KALPIŅŠ BIJU M. MacVicar, A. Ķivlenieks, J. Cīrulis.

LP 11

Jānis Mediņš UZ AUGŠU, AKA, BIRZTALIŅA, TOREIZ, DĀRZS, IR VIENS VAKARS, PIESKAŅA, MĪĻĀ SKŪPSTS. Ludmila Šepe-Eše, soprāns. Pie klavierēm autors GLĀSTS, MAN SIRDS IR ATKAL JAUNA, Leonarda Daine, mecosoprāns. TAUTAS DZIESMU RAPSODIJA 2 VIJOLĒM AR ORĶESTRI solisti: Marita un Gunārs Larsens.

LP 12

Ksenija Bidiņa, mecosoprāns, Josephine Lee, klavieres.

Volfgangs Dārziņš 10 TAUTAS DZIESMAS: Sudrabiņa lietiņš lija, Šūpo mani māmuliņa, Man' māmiņa tā glabāja, Kūko, mana dzeguziņa, Brālīti, brālīti, Man bij zelta atslēdziņa, Es adīju raibus cimdus, Puiši, puiši, Ņem iekš rokas, Ej projām, ledutiņ.

8 tautas dziesmas:

Aura Raiskuma, soprāns, Ernests Māršaus, tenors un vijole, Roger Heagney, klavieres, E. Melngailis ES BIJ' PUIKA — tenors ar vijoli. J. Ķepītis KUR TU AUGI, DAIĻA MEITA; A. Plīčs SIJĀ AUZAS, TAUTU MEITA; J. Vītols ROŽU DĀRZIŅŠ, AUN, MEITIŅA, BALTI KĀJAS. Soprāna un tenora duets. L. Garūta SUDRABOTA ZĪLE BRECA, NO JŪRIŅAS IZPELDĒJA. Soprāna solo. J. Vītols AIJĀ, ANCĪT, AIJĀ, Tenora solo.

LP 1

Reitera koris, diriģents Teodors Reiters;

E. Dārziņš SENATNE; H. Pavasars BĒRZI; A. Kalniņš SVEŠUMĀ KLĪSTOT; P. Barisons PAVASARA JAUSMA, solo E. Zīverte; J. Graubiņš AIZ KRŪMIŅA AIZVĒJIŅĀ, solo E. Zīverte; J. Graubiņš ALUTIŅŠ — BĀLELIŅŠ; E. Melngailis JĀŅU VAKARS, solo V. Brodiņa.

LATVIAN MUSIC

LP 2

Reitera koris, Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters;

K. Baumanis DIEVS SVĒTĪ LATVIJU; J. Graubiņš EZERZEME, solo H. Holm un E. Zīverte; A. Kalniņš ŪDENSROŽU VAINAGS; J. Vītols BEVERĪNAS DZIEDONIS; E. Melngailis DZIEDĀT MĀKU, DANCOT MĀKU, solo E. Jaunvīksna; V. Ozoliņš MAN SAJĀJA TRĪS TAUTIEŠI; E. Melngailis CĪRUĻA VEDĪBAS solo E. Zīverte; J. Poruks PAVASARA DZIESMA.

LP 5

Stokholmas Filharmonijas orķestris, Zviedrijas I karaliskais diriģents Sixten Ehrling;

Jānis Mediņš LATVIJAS AINAS, III svīta: Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale; LATVJU RAPSODIJA I; PUIŠU DEJA; MEITEŅU DEJA

LP 6

Paula Brīvkalne, soprāns, Stokholmas Filharmonijas orķestris; Jānis Mediņš VĒSTULES PĒRAM GINTAM I, II — Elzas Ķezberes teksts, diriģents — autors; 6 TAUTAS DZIESMAS: Saulīt' tecēj' tecēdama, Puiši jāja piegulā, Aiz ezera augsti kalni, Tautiešam roku devu, Ziedi, ziedi, rudzu vārpa, Raibie cimdi, diriģents Arvīds Norītis.

LĪGO LP 021

J. Reinholds LĪGO DZIESMU VIRKNE, diriģents D. Gailis; P. Jurjāns LĪGo DZIESMU VIRKNE, L. Vīgnera koris, diriģents L. Vīgners; LĪGO MELODIJU VIRKNE, kokļu ansamblis; J. Ķepītis LĪGO DZIESMU VIRKNE; E. Melngailis AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA, t. dz.; A. Jurjāns PŪT, VĒJIŅI, t. dz., T Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš.

LP 022

J. Vītols ZIEMEĻBLĀZMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork., solo H. Ozolītis, diriģents L. Vīgners; J. Graubiņš TEK SAULĪTE TECĒDAMA, t. dz., diriģents J. Dūmiņš; A. Kalniņš PURI PURI, MEŽI MEŽI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš; A. Kalniņš JŪRAS VAIDI; J. Vītols KLAUSIES, SPULGACĪT', Anna Ludiņa, soprāns; A. Žilinskis AUDĒJAS DZIESMA; E. Dārziņš AIZVER ACTIŅAS, Elfrīda Pakule, soprāns; E. Dārziņš MANA LAIME, Arturs Vanags, tenors; A. Jurjāns KĀ ZAGŠUS, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns; M. Zariņš KĀ GULBJI BALTI PADEBEŠI IET; J. Vītols LĪGODAMA UPE NESA, t. dz., Ērika Tipaine, soprāns.

LP 025

Jāzeps Vītols DZIESMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork. DŪKŅU SILS, SAULES SVĒTKI, L. Vīgnera koris, diriģents Leonīds Vīgners; 7 tautas dziesmas: J. Graubiņš SMAGI LIECU TO LAZDIŅU, DZIEDĀTĀJA LĪGAVIŅA, ZIEDĒJ' ROZES, MAGONĪTES; E. Melngailis MEITAS GULA ĀBOLĀ; KAD PĀRNĀKSI, BĀLELIŅ; V. Kaminskis BĒDA MANA, LIELA BĒDA; A. Jurjāns ČUČI, MANA LĪGAVIŅA, T. Kalniņa koris, diriģents Teodors Kalniņš.

LP 026

E. Dārziņš PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS, vīru koris, diriģents J. Dūmiņš; 7 tautas dziesmas: I.Kalniņš JA, JŪRIŅA, TU MAN DOTU, lībiešu t. dz., vokāls un instr. ansamblis autora vadībā; E. Melngailis PUSRĪTĀ SAULE LĒCA; A Kalniņš ES SAVAI MĀMIŅAI, solo L. Pēsla; E. Melngailis LABS ZĪRDZIŅŠ TAUTIEŠAM, APLIK KALNU SAULE TEK, BĒRZIŅŠ AUGA TRIM LAPĀM, T. Kalniņa koris. Diriģents T. Kalniņš; A. Melnbārdis SUŅI ZAĶIM PĒDAS DZINA. Vīru vokāls kvartets. 4 tautas dejas: DANCOT GĀJU AR MEITĀM. Vokāls un instrumentāls ansamblis, ZEMNIEKU DEJA. Pūtēju orķestris; LĪKUMU DEJA. Vokāls un instr. ansamblis; LUDZAS KADRIĻA. Pūtēju orķestris; I. Kalniņš SILAVAS VALSIS, instr. ansamblis autora vadībā.

LP 9

Paula Brīvkalne, soprāns, Gerhard Huber, klavieres.

Bruno Skulte 11 BĒRNU DZIESMAS, J. Raiņa teksts: 1. Lielais slinkums, 2. Kārlītis, 3. Jaunais bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zivtiņa un meitiņa, 6. Kaŗa kungs, 7. Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čakstītes dziesma, 10. Pavasaŗa ganības, 11. Glomeņa precības.

6 tautas dziesmas:

Jāzeps Vītols NO KURZEMES BĒRNIŅŠ BIJU; Pāvuls Jurjāns AIZ UPĪTES ES UZAUGU; Jāzeps Vītols DZIEDĀJ' TAUTU TĪRUMĀ; ES NEIETU TO CEĻIŅU; SKAISTI DZIEDI, LAKSTĪGALA; AI CIEMIŅI, AI KAIMIŅI.

LP 10

Ernests Māršaus, tenors, Vallija Reizniece-Baranoviča, klavieres. P. Šuberts SĀPES UN CERĪBAS; J. Ivanovs MĀRAS ZEME; ARĀJA TICĪBA; J. Kalniņš MOCEKĻI; J. Norvilis AGLONA; J. Ķepītis AGRĀ PAVASARĪ; Jānis Mediņš TEV MŪŽAM DZĪVOT, LATVIJA.

Latviešu karavīrs tautas dziesmās

J Vītols STRAUJA, STRAUJA UPE TECĒJ', KAŖAVĪRI BĒDAJAS, NU AR DIEVU, VIDZEMĪTE, DIV' DŪJIŅAS GAISĀ SKRĒJA, PADZIEDĀSIM NU, BĀLIŅI; P. Jurjāns ES KAŖĀ AIZIEDAMS; J. Vītols APKĀRT KALNU GĀJU, ČUČI, MANA LĪGAVIŅA.

LP 019

A. Jurjāns TĒVIJAI, kantāte, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns, L. Vīgnera koris ar simf. ork., diriģents L. Vīgners.

J. Graubiņš KAS TIE TĀDI, KAS DZIEDĀJA, jaukts koris, diriģents J. Dūmiņš; Jēkabs Mediņš STĀDĪJU IEVIŅU, sieviešu vokāls sekstets.

9 dziesmas bērniem

A. Žilinskis KAĶĪTS MANS, LELLES JAKA, ZIRNEKLĪTIS AUŽ, SLINKAIS JĀNĪT'S, V. Singajevska, bērna balss; A. Žilinskis, klavieres; J. Vītols KĀRLĪTIS, KAĶENĪTE, A. Vanags, tenors; V. Cīrule, klavieres; BALTĀ BĒRZĀ ŠŪPOLĪTĒ, E. Tipaine, soprāns; V. Cīrule, klavieres; P. Līcīte ŠŪPO MANI MĀMULĪTE, sieviešu vokāls sekstets; J. Vītols AIJĀ ŽŪŽŪ, LĀČA BĒRNIS, T. Kalniņa koris; diriģents T. Kalniņš

LP 020

Latgaļu tautas dziesmas:

AIZ AZARA AUGSTI KOLNI, AIZ AZARA BOLTI BĀRZI, SĒRMI ZYRGI, JAUNI PUIŠI, KAS MAN BEJA NADZEIVOT ES SOVAI MĀMEŅAI, BOLTA PUČE AZARĀ; St. Broka latgaļu jaukts koris, diriģents Stanislavs Broks; LATGOLAS POLKA, kūkļu ansamblis; PYRMO DĪNA, ŪTRO DĪNA; STOVĒJU, DZĪDOJU; VYSI MAN I VĒJI PYUTE; AI, GALDEŅI; NADŪD, DĪVS, VEITULAM; MYUS' CĪMA MEITIŅA, T. Brokas latgaļu sīvīšu koris ar kūklēm. diriģente Tereze Broka; NAUTRANU POĻKA, orķestris.

LP 023

Alfreds Kalniņš, dejas no baleta STABURAGS: 1. VALSIS, 2. ANDANTE AMOROSO, 3. SKAIDRĪTES DEJA, 4. JANDĀLS, 5. VALSIS, 6. MARŠS.

10 TAUTAS DZIESMAS

Dziedot dzimu, dziedot augu, Aiz ezera augsti kalni, Div' dzelteni kumeliņi, Smiekls man, Pūt vējiņi, Lecu, lecu dārziņā, Visu dienu bites dzinu, Stādīju ieviņu, Tautiešam roku devu, Krauklīts sēž ozolā, latviešu simfonisks orķestris, diriģents Leonīds Vīgners.

LP 024

E. Vīgners KĀ DAUGAVA VAIDA (Trimpula), vīru koris Tēvzeme ar ērģelēm, diriģents H. Mednis; A. Jurjāns LĪGOJIET, LĪKSMOJIET, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. ork., diriģents L. Vīgners ;A. Žilinskis 14 DZIESMAS BĒRNIEM: Pelītes, Rīta dziesmiņa, Cepurīte, Pavasara un dzenis, Sēņotāji, Pēterītis ar Miķelīti, Skaišas zaķēns, V. Singajevska (bērna balss); Jautrie zēni, Ziemas miegs, Svētki ledus pilī, Laba slava sniedziņam, Krusa un saule, Taurenītis, Negaisā, J. Zābers, tenors, pie klavierēm autors.

DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College Street, Toronto 4, Ont.
CENA $6.00 + 3% PST.

Apgāda
AVAS VANAGS
izdevums

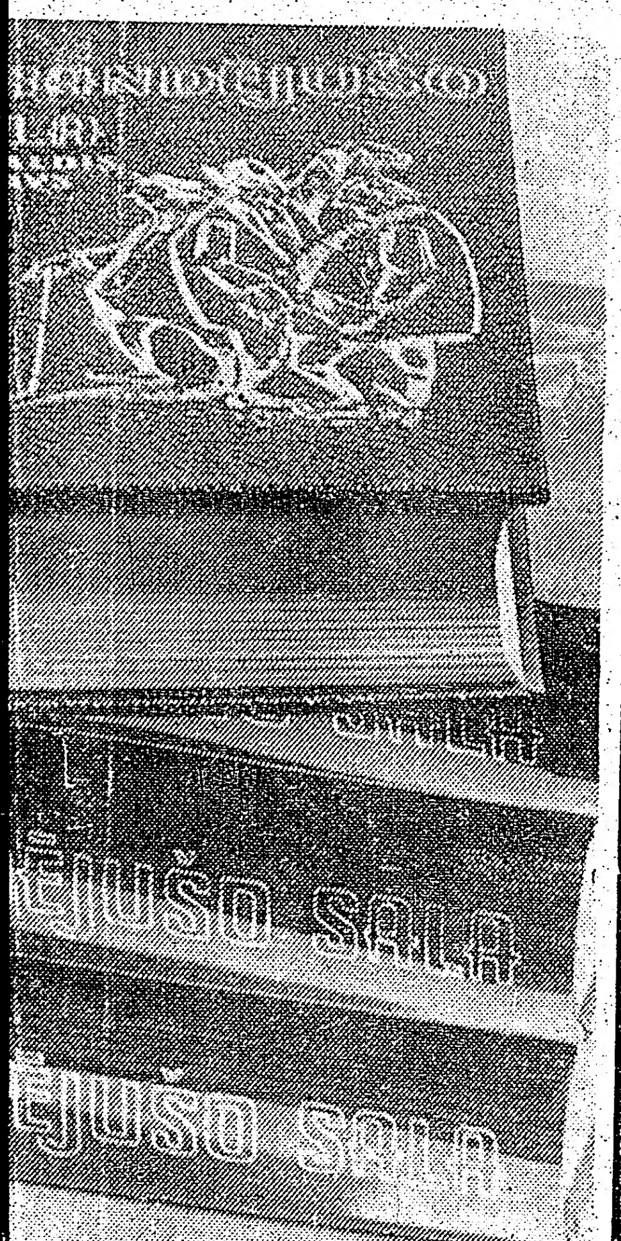

ANGAVA
stu krājums

NDĒJUŠO
SALA

Jānis Rudzītis Vācijas „Latvija" š.
šo izdevumu cita starpā raksta:
ta, kas liecina, ka Tālivaldis Dan-
eks ar apskaužami bagātu intel-
iški domājot par valodu prašanu
aules literātūrā, mūzikā un glez-
v noliedzams, ka ar Strandējušo
ieradies gluži ūnikāls stāstu krā-

GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE
ma DV Grāmatnīcā
Street, Toronto 4, Ont.

J ATCERĒ

LP 9
rāns, Gerhard Huber, klavieres.
DZIESMAS, J. Raiņa teksts: 1. Lielais
nais bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zīvtiņa
7. Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čak
a ganības, 11. Glomeņa precības.
tas dziesmas:
IES BĒRNIŅŠ BIJU; Pāvuls Jurjāns
Jāzeps Vītols DZIEDĀJ' TAUTU TĪ
ELIŅU; SKAISTI DZIEDI, LAKSTĪ
AIMIŅI.

LP 10
allija Reizniece - Baranoviča, klavieres.
RĪBAS; J. Ivanovs MĀRAS ZEME:
Š MOCEKĻI; J. Norvilis AGLONA:
Ī; Jānis Mediņš TEV MŪŽAM DZĪ

avīrs tautas dziesmās
JA UPE TECĒJ', KARAVĪRI BĒDA-
DZEMĪTE, DIV' DŪJIŅAS GAISĀ
NU, BĀLIŅI; P. Jurjāns ES KARĀ
ĀRT KALNU GĀJU, ČUČI, MANA

LP 019
e, Žermēna Heine - Vāgnere, soprāns,
k., diriģents L. Vīgners.
I, KAS DZIEDĀJA, jaukts koris, di-
Mediņš STĀDĪJU IEVIŅU, sieviešu

smas bērniem:
LELLES JAKA, ZIRNEKLĪTIS AUŽ,
ajevska, bērna balss; A. Žilinskis, kla-
, KAĶENĪTE, A. Vanags, tenors; V.
ĒRZĀ ŠŪPOLĪTĒ, E. Tipaine, sop-
P. Līcīte ŠŪPO MANI MĀMULĪTE,
Vītols AIJĀ ŽŪŽŪ, LĀČA BĒRNIS,
T. Kalniņš

LP 020
tautas dziesmas:
LNI, AIZ AZARA BOLTI BĀRZI,
IŠI, KAS MAN BEJA NADZEIVOT
TA PUČE AZARĀ; St. Broka latgaļu
islavs Broks; LATGOLAS POLKA,
ĪNA, ŪTRO DĪNA; STOVĒJU, DZĪ
PYUTE; AI, GALDEŅI; NADŪD
ĪMA MEITIŅA, T. Brokas latgaļu
iģente Tereze Broka: NAUTRĀNU

LP 023
leta STABURAGS: 1. VALSIS, 2. AN-
DRĪTES DEJA, 4. JANDĀLS, 5. VAL-

TAS DZIESMAS
Aiz ezera augsti kalni, Div' dzelteni
vējiņi, Lecu, lecu dārziņā, Visu die-
u, Tautiešam roku devu, Krauklītis
orķestris, diriģents Leonīds Vīgners.

P 024
AIDA (Trimpula), vīru koris Tēv-
H. Mednis; A. Jurjāns LĪGOJIET,
gnera koris ar simf. ork., diriģents
DZIESMAS BĒRNIEM: Pelītes, Rita
, un dzenis, Sēņotāji, **Pēterītis ar**
Singajevska (bērna balss); **Jautrie**
dus pili, Laba sieva sniedziņam, Kru-
isā, J. Zābers, tenors, pie klavierēm

MATNĪCĀ,
eet, Toronto 4, Ont.
+ 3% PST.

Filips Beķers

dzimis 1889. gada 18. aprīlī,
miris 1967. gada 31. decembrī Toronto.

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

Meklē
LATVIEŠU MĀMIŅU,
kas varētu izvadīt uz skolu un sagaidīt mājās 9 g. v. meiteni. Brīvs uzturs un dzīvoklis. Alga pēc vienošanās. Zvanīt vakaros 221-9094.

Apmeklējiet
DV
grāmatnīcu Toronto.

Mūsu mīļais dēls un brālis ir aizgājis Dieva mierā

Viesturs (Jack) Gulbis

dzimis 1927. g. 18. septembrī Rīgā — Latvijā,
miris 1967. g. 30 decembrī Toronto. Apglabāts Jorkas kapos latviešu nodalījumā.

Gribēju gaismu sirdī sev krāt,
Sāpes par zudušo apklusināt,
Pagātni noguldīt kapenēs snaust,
Ceļu uz laimīgu dzīvi sev lauzt —
Satumsa nakts…

SĒRO:

tēvs ASV, māte un
māsa ar ģimeni Kanadā

Mūsu mīļotais tēvs, vectētiņš un sievas tēvs

FILIPS BEĶERS

78 g. vecumā aizmidzis Dieva mierā 1967. gada 31. decembrī Toronto.

Mūžīgo mieru dod viņam, Kungs,
un mūžīgā gaisma lai atspīd viņam…

DZIĻĀS SĒRĀS: MEITAS, ZNOTS, MAZMEITAS UN RADI LATVIJĀ UN LIETUVĀ.

DĀVINIET GRĀMATAS
Draudzīgā aicinājuma 30 gadu atcerē

A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
P. Ludvigs — Mūsu Latvijas ūdeņi, stāsti	$5.50
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M. Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlitls un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof. Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet
Tālr. 921-7121

DVG RĀMATNICĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

Nu ir reize lēti iegādāties labas grāmatas!
DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA 30 GADU ATCEREI
grāmatas ar līdz 50 proc. atlaidi visās grāmatnīcās

Visu šo mēnesi varat iegādāties trimdas latviešu un klasiskās literātūras jaunos un agrākos darbus.

Pieprasiet cenrāžus, tie ir izsūtīti visām grāmatnīcām, kas iesniegušas norēķinus par pagājušo gadu un tajās palētinājums ir arī spēkā.

Jaunajā 1968. gadā gaidāmi 3 doktoru intriģējoši jaundarbi.

Dr. E. Andersons… Dr. A. Berķis… Dr. J. Polis

Grāmata par Latviju
Kultūrvēsturisks romāns
Spiegu darbība kaŗa laikā Rīgā

LATVJU GRĀMATA

PAZIŅOJUMS

Es, Astra Valija BOŠS, par mana vīra, pazīstama kā Valdis Bošs, personīgiem nedz arī uzņēmuma Latnard Painting and Decorating vai citiem parādiem neatbildu.

Astra Valija Bošs

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto
latviešu veikalos

Vai Jūsu
„Latvija Amerikā"
abonements jau
pagarināts?

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.

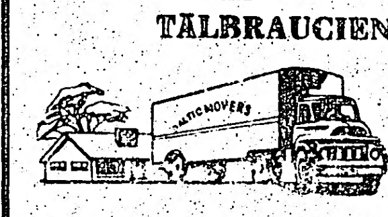

Tālr. 534-1403, Toronto

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

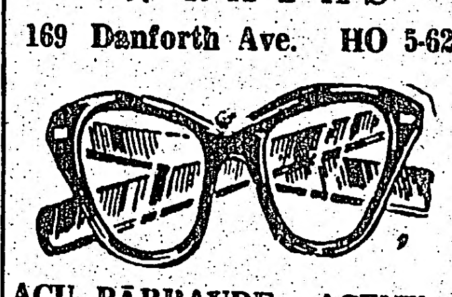

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU

US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.

DV SAINIŠU NODAĻA,
491 College St., Toronto 4, Ont.

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

FRANK VASS
BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

IEGĀDĀJIETIES UN DĀVINIET
A. BERZIŅA
THE TWO FACES OF CO-EXISTENCE $6.00
GRĀMATA, KAS PALĪDZĒS JŪSU DRAUGIEM APGAISMOT MŪSU CIŅU PRET KOMŪNISMU.
Dabūjama DV Grāmatnīcā, 491 College Street,
Toronto 4, Ont. Canada.

CANADA

VAI JUMS IR ZINĀMS, KA ARĪ JŪS VARĒTU KVALIFICĒTIES KANADAS PAVALSTNIECĪBAI!

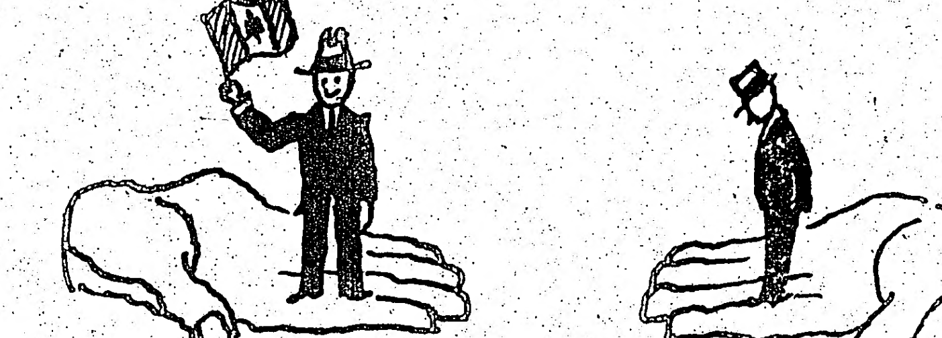

Daudzi cilvēki Kanadā, pašiem nezinot, izpilda visas prasības Kanadas pavalstniecībai. Starp tiem ir gados vecāki ar grūtībām iemācīties angļu vai franču valodas, bet kuŗi ir precējušies ar kanadiešiem vai ir dzīvojuši Kanadā desmit un vairāk gadus. Nebaidaties apmeklēt savu tuvāko pavalstniecības iestādi, kur Jums pastāstīs, kā bez grūtībām iegūt Kanadas pavalstniecību.

Pavalstniecības iestādes atrodas Halifaksā, Monktonā, Montreālā, Otavā, Sadberijā, Toronto, Hamiltonā, Sv. Katrīnās, Kičenerā, Londonā, Vindzorā, Vinipegā, Reginā, Saskatūnā, Kalgarijā, Edmontonā un Vankuverā.

Judy Lamarsh

Judy LaMarsh
Sekretary of State

SPORTS

DEVISA KAUSS AUSTRĀLIJAI

Austrālijas tenisa vēsturē atkal ierakstīta slavaspilna lappuse. Nule beigusies Dēvisa kausa izcīņa vīriešu tenisa vienībām, kuŗās finālspēlē Austrālija pārspēja Spāniju ar 4 — 1 rezultātu, tā jau 15. reizi pēdējos 18 gados iegūstot šo kausu. Tas nozīmē absolūtu kalngalu tenisa sportā.

Vairāk nekā 4000 skatītāju noraudzījās finālciņu, kuŗā pirmās dienas vienspēlēs Vimbledonas tenisa turnīra uzvarētājs austrālietis Ņūkoms uzvarēja spāni Orantesu, bet otrs Austrālijas pārstāvis Emersons pieveica Sentanu. Otras dienas divspēlē austālieši Ņūkoms un Roše nodrošināja savai zemei Dēvisa kausu, pārspējot Sentanu un Orantesu ar 6 — 4, 6 — 4, 6 — 4 rezultātu. Atlikušajās vienspēlēs trešajā dienā Emersons uzvarēja Orantesu ar 6 — 1, 6 — 2, 2 — 6, 6 — 4, bet Sentana ieguva vienīgo punktu Spānijai, pieveicot pašreizējo pasaules tenisa Nr. 1 Ņūkomu ar 7 — 5, 6 — 4, 6 — 2 rezultātu. Piezīmējams, ka Austrālija pavisam uzvarējusi 24 finālspēlēs — vairāk nekā jebkuŗa cita valsts.

Tūlīt pēc uzvaras pār Spāniju austrālieši Ņūkoms un Roše paziņoja, ka pāriet profesionāļos. Viņiem piedāvāts labākais līgums, kuŗu jebkad saņēmis kāds tenisists. Ņūkomam maksās 135.000 dol., bet Rošs saņems 120.000 dol. Šīs summas abiem tenisistiem atļaus darīt vienīgi to, kas viņiem vistuvāk pie sirds — spēlēt tenisu...

Par spīti tam, ka Austrālijā ir bezgala daudz jaunu un spējīgu tenisistu, šī sporta veida stūŗakmens austrāliešiem tomēr bija Ņūkoms, Emersons un Roše. Tādēļ abu „zvaigžņu" pāriešana profesionāļos ir spāpīgs trieciens Austrālijas amatieŗu tenisam.

★

Ontario tenisa savienības publicētajā 1967. gada ranga tabulā atrodams arī latviešu jaunā un apdāvinātā tenisista Harija Mikazāna vārds. Viņš ievietots 5. vietā juniorzēnu (jaunāku par 16 gadiem) teicamāko sarakstā. Viņa brālēns Heino Lents ir 2. vietā juniorzēnu grupā zem 12 gadiem.

Harijs Mikazāns, kas pirmo interesi par tenisu guva no tēva, kas pats nododa šim sporta veidam, un uzsāka treniņus tēva vadībā, tagad jau sasniedzis teicamu technisko gatavību un ir viens no labākajiem latviešu spēlētājiem Kanadā. Vēl labāki viņa panākumi paredzami nākotnē.

★

Kaut pēdējā laikā diezgan reti dzirdēts, ka kāds padomju vai satelītvalstu izlases sportists, kas bauda savā zemē daudzas citiem nepieejamas priekšrocības, lūdzis patvēruma tiesības Rietumos, nule šāds gadījums tomēr atkal noticis Šveicē. Turienes policija paziņojusi, ka trīs Čechoslovakijas izlases ledushokejisti pametuši savu vienību un lūguši politiskas azīltiesības.

V. T.

Komūnistiskās valstis tiecas pēc reformām

PĀRMAIŅAS ČECHOSLOVAKIJAS VALDĪBĀ UN PARTIJĀ

No Prāgas ziņo, ka nozīmīgi pārkārtojumi notikuši Čechoslovakijas valdības un komūnistu partijas hierarchijā. Nežēlastībā kritis prezidents Antonijs Novotnijs, kas atcelts no partijas vadības, kuŗā atradās kopš 1953. gada, atstājot viņu tikai prezidenta amatā. Partijas vadību pārņēmis slovaku spārna pārstāvis Aleksandrs Dubceks. Iespējams, ka Novotnijs vēl kādu laiku paturēs prezidenta amatu, kas viņam uzticēts kopš 1957. gada.

Partijas centrālkomitejas oficiālajā paskaidrojumā teikts, ka pārmaiņas notikušas, lai uzturētu valstī iesākto „demokratizēšanas procesu". Tās ir lielākās pārmaiņas 20 gadu laikā, kopš Čechoslovakijā varu pārņēmuši komūnisti. Min arī ministru prezidenta Jozefa Lenarta nomainīšanu, kuŗa vietā, cik paredzams, nāks valsts saimniecības galvenais plānotājs Oldrichs Čerņiks.

Pēdējais lielākais Novotnija „grēks" viņa padzīšanai no partijas vadības bija pārmetums, ka viņš vājinājis radikālo saimniecisko reformu iedzīvināšanu. Šīs reformas paredzēja decentrālizētu vadību, lai uzlabotu „sociālistiskā tirgus ekonomiju" un tuvinātu to Rietumu tautsaimnieciskajiem principiem, kam 63 gadus vecais staļinists stūrgalvīgi pretojās. Rezultātā tikai ar milzīgām valsts subsidijām spēja aizkavēt augošo inflāciju. Tāpat nav reālizējies plāns, kas paredzēja slēgt bezprofita rūpniecības.

Šīm pārmaiņām, šķiet, dziļākie pamati tomēr meklējami jaunākās un izglītotākās komūnistu paaudzes vispārējās tieksmēs pēc jaunas vadības un jaunām reformām, nesamierinoties vairs ar vecajām sastingušajām metodēm un domām, no kuŗām nespēja atbrīvoties staļinistiskā virziena „vecā komūnistu gvarde." Kā Dubceks, tā Čerņiks politiski veidojušies un auguši tikai pēc otra pasaules kaŗa, ārpus padomju boļševiku vecajām tradicijām un tiešas Maskavas ietekmes.

Dubceks iestājies komūnistu partijā pēc atgriešanās no Pad. savienības, kurp viņa vecāki bija izceļojuši jau 1925. gadā, atstājot jauno Čechoslovakijas valsti, lai meklētu laimi padomju „paradīzē". Pēc darbošanās komūnistu partijas provinces organizācijās Dubceku 1951. gadā iecēla par rajona sekretāru, bet 1959. gadā viņš iekļuva partijas centrālkomitejā, kļūstot par vienu no prezidenta Novotnija asākajiem kritizētājiem un prasot jaunas saimnieciskas reformas.

◉ Ēģiptes valdība likusi Suecas kanāļa pārvaldei sagatavot nepieciešamo, lai atbrīvotu 15 tirdzniecības kuģu, kas ieslēgti kanālī kopš arabu kaŗa ar Izraēlu. Šai gadījumā ēģiptieši nav sazinājušies ar Izraēlu, kuŗa okupējusi kanāļa austrumu krastu. Ēģiptes valdības galvenais referents Dr. Elzaijats preses konferencē Kairo izteicās: „Izraēla, varbūt, sāks šaut uz kuģiem un mums... Mēs dzīvojam briesmās, bet ne pānikā." Tālāk viņš paskaidroja, ka Izraēlas valdība jau arabus brīdinājusi kuģus neaiztikt, ko uzskatīs par pamiera pārkāpumu. Kairo laikraksti ziņo, ka Ēģipte kalkulē šī pasākuma izmaksu, kas būtu pieskaitāma reparācijām, kuŗas maksātu „uzbrucēja Izraēla", ja Apvienotās nācijas neapmierinātu šīs starptautiskās navigācijas intereses.

◉ Britu premjērs Vilsons apmeklēs Maskavu, kur no 22.—24. janvārim tiksies ar Kosīginu. Sarunu temats vēl nav paziņots, bet domā, ka abi politiski pretējo uzskatu valstsvīri spriedīs par kaŗa izbeigšanu Vietnamā, kur cīnās kādas trešās valsts kaŗavīri — amerikāņi. Pirms gada Kosīgins bija Londonas viesis, tagad reize Vilsonam paciemoties Maskavā.

Mūsu mīļā

Anna Marija Brūvele

dzim. Veiss

mirusi 1968. gada 3. janvārī Rīgā 91 gada vecumā;
apglabāta 1968. gada 6. janvārī Rīgā.

Dziļās sērās **MEITA, ZNOTS UN MAZDĒLS KANADĀ,**
Miers būs tik' uz skaidu spilventiņa **DĒLS UN VEDEKLA DZIMTENĒ**

Mūsu mīļā vanadze

Amālija Tīrums

dzimusi 1909. gada 12. janvārī, pēkšņi šķīrusies no mums
1968. gada 5. janvārī Londonā, Ontario.

Ak, retākas rindas ik gadus mums tiek...

Dziļās sērās:
DAUGAVAS VANAGU SAIME LONDONĀ

Mūsu vanadze

Amālija Tīrums

dzimusi 1909. gada 12. janvārī,
mirusi 1968. gada 5. janvārī, Londonā, Ontario.

DAUGAVAS VANAGU
BĒŖU FONDS KANADĀ

Mūsu biedrs

JĀNIS VĀRPA

dzimis 1895. gada 2. janvārī,
miris 1967. gada 28. decembrī Toronto

DAUGAVAS VANAGU
BĒŖU FONDS KANADĀ

Nēģeŗa sirds strādā kā motors

Dienvidafrikā izdarīts jau otrs sirds pārstādīšanas mēģinājums. Kā jau ziņots, decembrī pirmo reizi šādu sirds pārstādīšanas operāciju Kēptaunā izdarīja Lietuvā dzimušajam žīdam Vaškanskim, kas vēlāk tomēr mira, ne jaunās sirds dēļ, bet ar plaušu karsoni, kas slimnieku pieveica pēc 18 dienu nodzīvošanas ar pārstādīto sievietes sirdi.

Kēptaunas slimnīcā jau ilgāku laiku uz sirdi gaidīja otrs kandidāts — 58 gadu vecais žīdu zobārsts Filips Blaibergs. Beidzot izdevība radās. Viņam savu sirdi ziedoja kāds 24 gadu vecs nēģeris. Arī šī operācija izdevās. Pēc pārstādīšanas jaunā sirds svešajā ķermenī tūlīt iesākusi strādāt, kamēr Vaškanska, gadījumā to nācās iedarbināt ar elektrisko strāvu.

Bleibergs, kas ieguvis jaunā nēģeŗa sirdi trīs mēnešus pēc ziedotāja kāzām, parakstījis ar The National Broadcasting Co. of New York līgumu par 50.000 dol. dodot šai sabiedrībai monopoltiesības uz visām intervijām un fotografijām pirms un pēc sirds operācijas. Tā kā slimnīca operācijas laikā aizliedza fotografēt, Bleibergam no līgumā paredzētās summas puse būs jāzaudē. Viņa advokāts izteicies, ka daļu no naudas saņemšot arī mirušā nēģeŗa Haupta atraitne, kuŗas vīra sirds tagad pukst Bleiberga krūtīs, bet viņa paskaidrojusi, ka par to nekā nezinot.

Laikā starp sirds pārstādīšanu Vaškanskim un Bleibergam līdzīgu operāciju izdarīja arī kādam zīdainim Ņujorkā, bet tas nomira. Nule Kalifornijā sirds pārstādīšanas operācija, pēc skaita ceturtā pasaulē, izdarīta kādam 54 gadus vecam amerikānim, kuŗa krūtīs ielikta kādas sievietes sirds. Uz šīm operācijām jau atsaukušies krievi, kas saka, ka amerikāņu ārsti pelnīs lielu naudu, nabaga strādnieku sirdis pārstādot kapitālistos.

Modernajai chirurģijai tiktāl attīstoties, ka iespējama sirds pārvietošana no viena ķermeņa otrā, rodas rūpes, kur ņemt vajadzīgās sirdis. Tās paredz iegūt no pērtiķiem un it sevišķi cūkām. Tādas domas BBC intervijā teicis prof. Kristjens Bernards, kas Dienvidafrikā jau izdarījis otru sirds pārstādīšanas operāciju. Viņa pacients Filips Bleibergs, pēc mediciniskā biļetena ziņojuma, jau dzeŗ pienu, tēju un siltu viru. Prof. Bernards runāja par rezerves siržu uzkrāšanu t. s. „siržu bankām", kuŗās varētu uzglabāt lielo pērtiķu sirdis, bet gorillu pasaulē ir mazāk nekā cilvēku... Tā radusies doma par cūku sirdīm. Jautājums vienīgi, vai pacienti šādas sirdis vēlēsies pieņemt.

MASKAVA PRASA SAMAKSU PAR JŪRNIEKU BAILĒM

Pad. savienība iesniegusi protestu par notikumu Haipongas ostā, kur amerikāņu uzlidojuma laikā cietis preču kuģis „Pereslavļ Zalesky". Amerikāņi to uzskata par vienkāršu nelaimes gadījumu, bet Maskavas laikrakstam „Izvestija" iznāca gaŗš stāsts. „Nolūks bija viltīgs", raksta laikraksts. „Amerikāņi bumbas meta visapkārt kuģim. Tiem nebija nodoma kuģi tieši trāpīt, bet jūrniekiem nācās izturēt katra sprādziena radīto satricinājumu, jo bumbas krita 10—20 jardu attālumā." Padomju notā teikts, ka amerikāņu rīcība bijusi „pārdomāta", bet ASV valdības preses referents žurnālistiem paskaidrojis, ka noticis nejaušs negadījums, kas nožēlojams.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

AKTUĀLAIS KANADĀ

★ Toronto Etobikoka priekšpilsētas pārvalde apsvērusi iespēju izrakt ap 100 līķu, kas apbedīti Villovgroves kapsētā pie Reksdēles bulvāŗa, lai „uztaisītu naudu". Kapsētā uz kapakmeņiem vēl ir 42 vārdi, pārējie izdzisuši. Aplēsts, ka katra miroņa izrakšana izmaksātu ap 225 dolaru, kopīgiem izdevumiem sasniedzot 23.690 dol. Pašvaldības vīri kapsētu cer pārdot celtniecības vajadzībām par — 62.000 dolariem un tā nopelnīt ap 38.000 dolaru... Mirušie klusē, bet pilsētas tēvi nezina, kā apieties ar vēl dzīvajiem piederīgiem. Daži kontrolieŗi izteikušies, ka ne visi piekritīs mirušo pīšļu krematizēšanai, kā projektā paredzēts.

★ Komerciālajiem pilsētas „attīstītājiem" jau sen dadzis acīs bija Toronto saliņas, kas, brīvas no benzīna tvaikiem, bija patīkama un viegli sasniedzama izbraukumu vieta. Nule pilsētas valdei iesniegts projekts saliņās uzcelt apartamentu kompleksu 60.000 iedzīvotājiem, kuŗš ietverţu arī skolas, baznīcas, iepirkšanās centrāles, restorānus u.t.t., pats par sevi saprotams, arī attiecīgos satiksmes līdzekļus — un ar to visu tātad mazturīgākiem torontiešiem zustu iespēja vasarā izbēgt no pilsētas tveices tīrā gaisā... Saliņas pašreizējo aerodromu pārcelšot citā vietā, kuŗu radītu nosūknējot un uzpildot ezerā vairāk simt akru zemes.

★ Pagājušā gada pēdējās dienās oficiāli atklāja Toronto līdz šim vienīgo pabeigto simtgades projektu, kas izmaksājis 1,8 milj. dolaru — Sv. Lorensa halli. Pirmie, kas jaunajā hallē rīkos balli, būs Džarvis vidusskolas skolēni. Februārī, martā un aprīlī paredzēta CBC koncertu serija. Hallei ir 400 vietu, tā maksā 200 dol. un jau aizrunāta daudzām ballēm un sarīkojumiem.

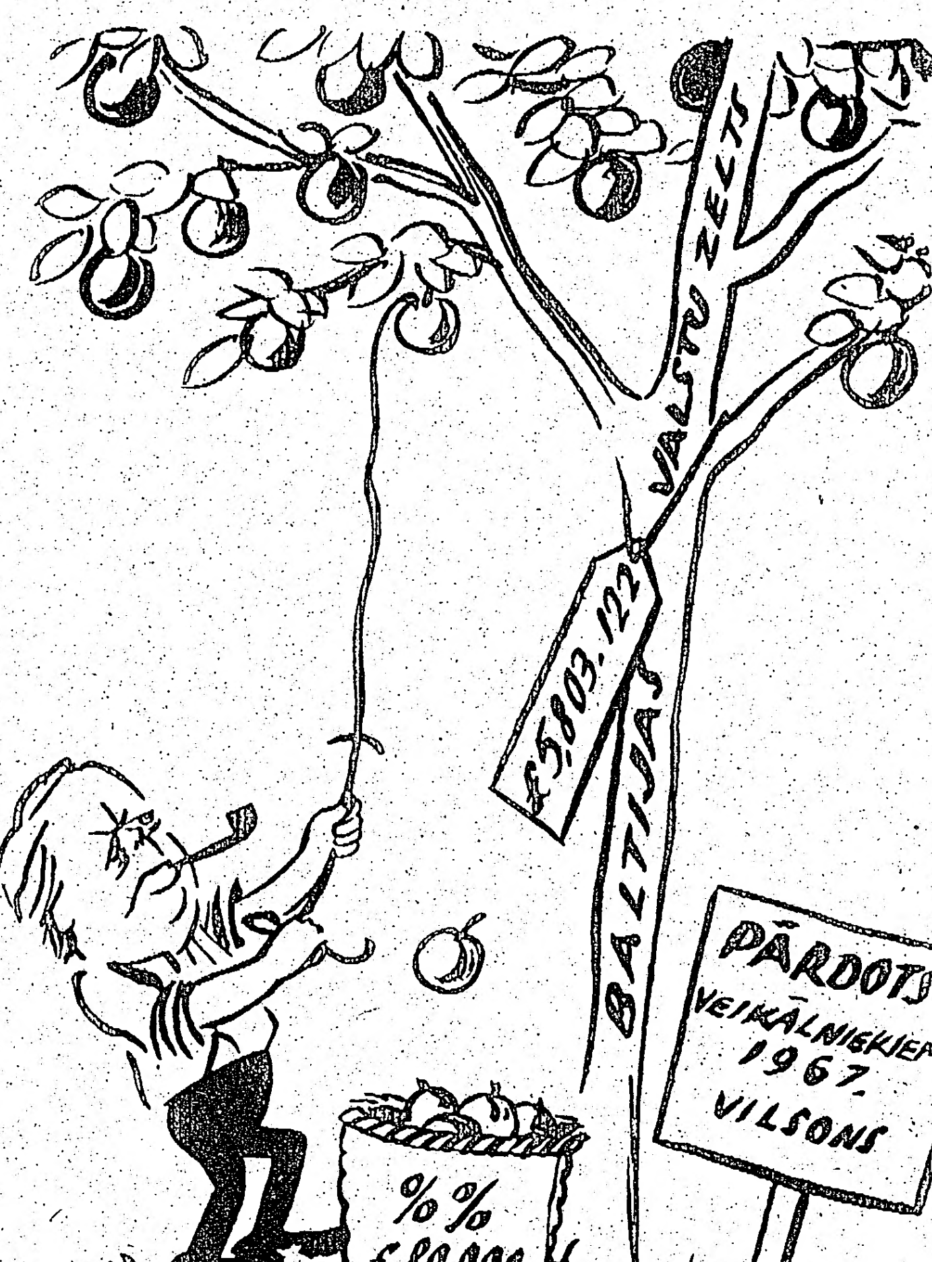

AUGĻU RAŽAS IEVĀCĒJA PLĀNAIS ĀĶIS

Ed. Keiša karikatūra

DRASTISKI SOĻI ASV DOLARA NOSTABILIZĒŠANAI

ASV prezidents Džonsons savā Teksasas farmā sasauktajā Jaungada preses konferencē paziņojis tālejošu un drastisku financiālu programmu, apellējot pie pilsoņiem to atbalstīt. Programmas mērķis ir samazināt ASV maksājumu bilances deficitu šai gadā par apm. 3 bilj. dolaru. Kā prezidents norādīja, ASV jau 17 gadu operējušas ar deficitu savos internacionālajos maksājumos. Lai saglabātu uzticību ASV dolaram kā stiprai starptautiskai maksājumu vērtībai, prezidents izšķīries par jaunajiem ierobežojumiem, kas deficitu samazinātu no 3½ bilj. 1967. gadā uz 500.000 milj. dolaru šai gadā, dzēšot tekošajā gadā 3 biljonus. Valdības ierobežojumi apcirps privātus ieguldījumus ārzemēs par 1 bilj. dolaru. Nekādi ieguldījumi vairs nav paredzēti Eiropā un Dienvidafrikā, bet tos nav domāts samazināt atpalikušo valstu attīstības veicināšanai. „Mēs nedrīkstam pieļaut deficitu, kas apdraudētu internacionālās naudas sistēmas stabilitāti, kuŗā ASV dolars ir pamats," uzsvēra prezidents.

Džonsons noteicis jaunus sašaurinājumus ASV tirdzniecības sabiedrībām attieksmē uz kapitāla izlietošanu ārzemēs. Tas samazinātu deficitu par 1 bilj. dolaru. Ārzemju ceļojumu ierobežojumi segtu 505 milj. dolaru valsts tūrisma deficītā, kas tikko aizvadītajā gadā sakarā ar pasaules izstādi Montreālā bija sakāpis līdz 2 biljoniem dolaru. Amerikāņu ceļošanu ierobežos sevišķi uz zemēm ārpus rietumu puslodes. Tālāk prezidents paredzējis vēl 500 milj. ietaupījumu ar banku un finanču iestādījumu aizdevumu summu samazināšanu ārzemēm. Administrācija paredz 1 bilj. dol. ietaupījumu Eiropā, ja NATO valstis piedalītos ASV kaŗaspēka uzturēšanas maksājumos Eiropā, iepērkoties amerikāņu preces. 500 milj. deficita cer samazināt ar eksporta palielināšanu. Prezidents apellēja pie kongresa par 10% paaugstināt nodokļus un ASV kopīgās zelta rezerves paturēt uz 12,4 bilj. dolariem, lai uzturētu pašreizējo zelta cenu — 35 ASV dol. par vienu unci.

Kanadā, Anglijā un Austrālijā amerikāņu kapitāla ieguldījumi atļauti 65% apmērā no 1965./1966. gada kopsummas.

Svetlanas „20 vēstuļu draugam" nav devušas cerēto

Pēc lielās intereses, kuŗu aizvadītajā gadā izrādīja par vēl topošo diktātora Staļina meitas Svetlanas Alilujevas grāmatu „20 vēstuļu draugam", šīm atmiņām parādoties atklātībā, intērese pēkšņi atslāba. Grāmatā nebija nekā vairāk, kā tikai autores piezīmes par personīgo dzīvi un sadzīvošanu ar tēvu. Grāmata tālu nav sasniegusi paredzēto milzu noietu, un veikali nepārdotos eksemplārus sāk jau sūtīt atpakaļ izdevniecībai Harper and Row Co., kuŗas viceprezidents E. Tomass izteicies, ka esot tomēr apmierināts, jo pārdots 100.000 eksemplāru. Domā, ka grāmatas noietu stipri mazinājusi arī iepriekšēja publikācija izvilkumu veidā dažādos laikrakstos un žurnālos. Ar laikraksta „The New York Times" starpniecību vien šie izvilkumi publicēti 60 preses izdevumos.

Svetlana sagatavojusies rakstīt vēl otru grāmatu, kas ietvers laiku pēc Staļina nāves 1953 gadā. Tā būšot „20 vēstuļu draugam" turpinājums. Televīzijas intervijā viņa agrāk izteikusies, ka nākošajā grāmatā būšot vairāk kritikas par padomju sistēmu. Pēdējā laikā Svetlana tomēr atteikusies reportieŗiem dot kādus tuvākus paskaidrojumus par saviem nākotnes nodomiem. Viņa apmetusies Ņudžersijā, kur dzīvo kādā rančas stila mājā Princetonas pilsētā.

◉ Ir parasta lieta, ka padomju saimniecībā daudz kas „saiet grīstē". Tā nupat gadījies arī Maskavas celtniekiem. Tie uzcēluši piecus jaunus debesskrāpjus, katru 19 stāvu augstumā, bet, kad jaunie iemītnieki ar liftu gribēja uzbraukt savos dzīvokļos, noskaidrojās, ka celtņi iet tikai līdz 16. stāvam, pēc tam iesprūst. Nokļūšanai pārējos 3 stāvos tagad jālieto parastās kāpnes.